Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һэ гарана

№ 13 (13633)
1972 оной январиин 16, воскресени

Сэн 2 мүнгэн

...нгээ амаралтын үдэ...ер бүхэнэй түрүү бэ...орондо «Түрүү хүнэй ...һэн гаршаг доро Бу...онойнгоо арадай ажа...баринуудһаа эрхим хүнүүдэй — социалис ...эй туг үргэжэ ябаг...оёл гэгээрэлэй сог за...аагшадай, уран гарта, ...аата нүхэдэй хөөрөө эхилхэмнай. Тэдэнэр ...өө ажал хэрэг, табан ...сэбтэ даабарие, аба...ануудаа ямар аргаар ... байһан, ажалай бү...йлэдбэриин ашаг олзо ...лхэ арга боломжонуу...ад хэрэглэжэ байһан ...хэлэхэ болоно.

...дэр республикымнай ...нүүдэй нэгэн Социалис ...Герой, СССР-эй Вер...оведэй депутат Борис ...ч ПОЗДЕЕВЭЙ хөө... «Түрүү хүнэй үгэ» гэ...шагаа нээбэбди.

ТҮРҮҮ ХҮНЭЙ ҮГЭ



...оронойһнай арадай ажахы 1971—1975 ...үедэ хүгжэлтын шэнэ шата дабажа гара. ...ромышленность, барилга, хүдөө ажахы, бо...олэхэдэ, ажахымнай али олон һалбари бү...дан түргэнөөр хүгжэжэ байна. Тиихэдэ ...галта хангагдаха гү, али продукци үй...лгэ юрэнхыгөөр дээшэлхэ бэшэ, харин эко...най шанар үндэһөөрөө хубилгагдаха юм. ...табиһан асари ехэ зорилгонууднай бидэ...шэнэ амжалтада уряална гэжэ хэлсэдэгбди. ...һээ абаад хэлэһэн гү, али һайрхаһан үгэ...шэ. Тэдэнэй гүн удха шанарые бидэнэр, ...ришэн анги, һайн ойлгодог, мэдэрдэгбди, ...рэгээрээ гэршэлдэгбди. Үнэхөөрөө тодор...аа харуулма зорилго урдаа табихада, га...раха зам, бүтээхэ ажал элиржэ үгэдэг

...бликымнай промышленность продукци үй...лгые 50,1 процентээр дээшэлүүлхэ түсэбтэй. ...1970 ондо нэгэ миллиард түхэригэй про...бүтээн гаргаабди гэжэ омогорхоһон һаа, ...ндо 1,51 миллиард түхэригэй промышленна ...ци үйлэдбэрилхэ байнабди.

...о республикымнай промышленностиин гар...үтээлнүүд орон доторoo мэдээжэ болоо. ...двигатель болон халуун ууралай даралта ...аг приборнуудые дэл...лгүүр дээрэ наймаал... Хүгжэнги капиталис ...дэй худалдан абадаг ...ци бүтээдэг болоһо... Буряад ороной эконо...хэр зэргэ хүгжэһые ...нэ бэшэ аал?

...һан амжалтаараа һа... амардаг зон бэ... Юуб гэхэдэ, жар...ерээдүйе дүтэлүүл...най үшөөл ута, шиидхэхэ зорилгомнай орёо, ...жэ хододоо мэдэрдэгбди. Энэ зорилго бэе... хэрэгтэ хүдэлмэришэн анги шиидхэхы үүр...гэдэг байһан, дүүргэхэшье.

УЯЛГАМНАЙ ХҮНДЭТЭЙ, ХАРЮУСАЛГАМНАЙ ЕХЭ

...жалша түрүү хүнүүдые үнэн зүрхэнһөө ...дэгби. Тэдэнэй тоодо оролсожо ябаһандаа ...хоноб. Ажалша хүнэй оролдолгоор, тэрэнэй ...оронойһнай, манай хамтын баялиг арьбад...а бэшэ аал? Нээрээшье, хүн бүхэнэй ...өө харюусалга, уялгые һайн хадуугаад, ...лэ хамтын хэрэгэй үндэр мэдэрэлээр шэрээ...нэн зүрхэнһөө ажаллажа ябаа һаань, хамаг ...урагшатайгаар бүтэдэг ха юм.

...өгүүр ажалдаа ерэхэдээ гү, али халаанаа ...ад, гэртээ бусахадаа гү, би ээлүүдгүй нэгэл ...бодолдо абтадагби. Тэрэмни—хүдэлмэришэн ...омогорхол. Заводой хашаагай үүдэнһээ це... ошодог харгын нэгэ захада минии нүхэд, ...эришэдэй дүрэ зурагууд жэрылдэжэ байдаг. ...ааршь гараха бүхэндөө алхамаа аалидхадаг, ...аа-яа зогсодог зантайб. Нүхэдэймни шараи ...миһэрэн, «харалши, маанадаа!» гэһэншүү...агдадаг. Тэдэнтэй суг хамта ажалай утахан ...талагдаа. Тэдэнэй олонхиие һайн мэдэхэб ...б. Тиигэбэшье түрүүшүүлэй энэ самбарта ...ай дүрэ зурагуудыень үдэшэ, үглөө хараха ...өө хүн бүхэндэнь мэндые хүргэхэ, үнэн зүр... баяр хэлэхэ дурамни хүрэдэг.

... хэрэгээрээ түрэл заводоошье, өөһэдынгөө ...лыешье алдаршуулһан мэдээжэ хүнүүднай ...ха юм. Социалис Ажалай Геройнууд А. Н. ...ов, П. П. Милин, Эхэ оронойнгоо орден, ме...удаар шагнагдаһан М. А. Чернышев, Е. Г. ...кин, Р. К. Торонов, үйлэдбэриин үшөө олон ...үүлые нэрлэхэ байнаб. Тэдэнэй дундаһаа ...хэдые юундэ онсолон нэрлээбши гэбэл, эдэ...ори һайса гаран жэлэй хугасаада һара, жэл ...й түрүү зэргэеэ алдангүй, бусадта ажалай ... жэшээ харуулжа ябана ха юм.

...нэгэ иимэ ушар мартадаггүйб. СССР-эй Вер... Соведэй ээлжээтэ сесси тухай хүдэлмэришэн ...өө хөөрэжэ байтарни «түрүү зэргэеэ алдан...ахань бэлэн гү» гэжэ залуу нүхэр асуугаа ...Тиихэдэ би түрүүшынхеэ депутадаар һунгаг... байгааб. Тэрэнһээ хойшо үшөө хоёр дахин ...хэ этигэл найдабарида хүртөөб). «Хэдэн жэ...ршада ходол түрүүшүүлэй тоодо оролсохонь ...бэшэ. Ходо һуралсажа, мэргэжэл шадабаряа ...үүлжэ ябаагүй һаа, заатагүй ахигдахаш, ...эш. Хододоо урагшаа эрмэлзэн, мүнөөдэр ...дэрэйхиһөө, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиһөө һай...аллахые оролдодог хүнүүд лэ нүхэдэйн...оллективэйнгээ магтаал хүндэдэ хүртэдэг» гэ...рэ залуу нүхэртөө хэлээ бэлэйб.

...тай нэгэ цехтэ хүдэлдэг фрезеровщик Петр ...ндрович Соловьевой, слесарь Михаил Пет...Цуненкын ажаллахые харахадаа урмашадагбди. ...эришэнэй эгээл дээдын разрядтай эдэ хоёр ...ье даабари нягта һайнаар дүүргэдэг. Яараа, ... гэжэ байхагүй. Өөрынгөө хэрэгэй профес...үд гэхээр. Теэд энэ атаархама шадабари, ...ршэл тэдэндэ гансата олдоогүйнь элитэ. ...итэ ажалаа, мэргэжэлээ, онол шадабаряа хо...л дээшэлүүлхые оролдоһоной ашаар хүдэл...шэн бүхэн бэрхэшүүлэй тоодо оролсохо арга-

...нтэй дашарамдуулан өөрынгөө һанал бодол ...н уншагшадтай хубаалдаха хүсэлэнтэйб. Рес...кымнай 50-яад түрүү солотон Социалис Ажа...еройн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Модошон, ба...ан, һаалишан, хонишон, геолог, бүд нэхэг...ргэжэлтэй нүхэд. Тэдэнэр ажалай ёһотой баа...лга гаргаһанайнгаа түлөө Эхэ оронойнгоо ...н шагналда хүртөө. Сэлэнгын совхозой һаа... Надежда Лазаревна Тадвашкина жэл бүхэн...э һү һаажа, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлжэ, ...түрынгөө хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ тон ехэ ...тай байһанайнгаа түлөө Геройн нэрэ зэргэ... болоо. Хоринн хонишон Намжилма Надмитова Тогмитова хүндэтэ энэ нэрэ зэргэдэ мүн лэ һаяхан хүртэһэн байна. Зүгөөр Социалис Ажалай Геройнуудай туйлаһан амжалта хэр мэдээжэ болгогдоноб, дэлгэрүүлэгдэнэб гэжэ һонирхобол, тодорхой харюу дуулахагүй хаш. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэл халан абаха, дэлгэрүүлхэ, тэрэниие дабтаха арга олгохо хэрэг үшөө муугаар эмхидхэгдэнхэй. Залуушуул ажалай баатарнуудай нэрэ, тэдэнэй ажалай габьяа тухай мүртэй юумэ мэдэхэгүй байна.

Республикымнай ажахын һалбари бүхэн амжалтатайгаар хүгжэнэ. Тиимэһээ һалбари бүхэндэ ажалай баатарнууд, габьяатайшуул бии. Тэдэнэй туйлалта харуулһан выставкэ эмхидхэбэл ямар бэ? Минии һанахада, ехэ зохид, таарамжатай байха һэн. Борис Алексеевич Полтарацкиин дүй дүршэлые барилгашадай дунда тараабал, сэгнэшэгүй аша туһатай байхань дамжаггүй. Барилгын организацинуудай хүдэлмэридэ горитой дутагдал бии. Зарим организацинууд түсэбөө дүүргэнэгүй. Теэд Борис Алексеевич мэтэ түрүүшүүлэй жэшээ дээрэ барилгашадые, илангаяа залуушуулые хүмүүжүүлэн һургахада, алишье талаар ашатай, туһатай байха һэн.

Эгээл эдэбхитэйшүүлэй дундаһаа 15 хүн РСФСР-эй, 30-аад хүн Буряадай республикын габьяата урлан нарижуулагшын нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Үйлэдбэриие оньһожоруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ аргагүй ехэ габьяатай байһан эдэ нүхэдэй дүршэл мүн лэ бүгэдэндэ мэдээжэ болгогдоногүй. Улаан-Үдэдэ урлан нарижуулагшын зал гэхэ гү, али булан байгуулха саг ерээ гэжэ һанагдана.

Түрүүшүүлэй дүрэ зураг Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэдэг, Эхэ оромнай ажалша түрүү хүнүүдээ мартадаггүй, шагнал хайрада хүртөөдэг. Энэ ехэ һайшаалтай, омогорхомоор гээшэ. Теэд тэдэнэй дүй дүршэлые ёһын тэдыдэ бэшэ, харин бусад хүнүүдэй атаархамаар, ойлгожо, хадуужа абамаар, тэдээн шэнги ажаллахаар, зоригжомоор тоб байса хөөрэжэ, эли тодоор харуулжа юундэ шаданагүйбибди? Энэ асуудалаар тусхай хэмжээ ябуулгануудые абахаар болоо гэжэ һанабаб.

Материальна урмашуулга хэрэглэхын, мүнгэн шан түрүүшүүлдэ барюулхын хажуугаар моральна урмашуулгын нүлөө дээшэлүүлхэ тухай һүүлэй үедэ тон зүб хэлэгдэнэ. Манайшье заводто иимэ дутагдал бии. Мүнгэн шанда хүртэһэн хүдэлмэришэд ведомостьдэ гараа табижа, салин мэтэ абана. Баяр ёһололой оршон байдалда, сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнь урда мүнгэн шан барюулбал, омогорхомоор, баясамааршье байха. Мүн бусад хүдэлмэришэдтэ һайн жэшээ боложо үгэхэ һэн.

Хэһэн, бүтээһэн ажалайнгаа зэргээр хүн хүндэдэ, хайра шагналда хүртэдэг. Хамтын хэрэгтэ хүн бүхэнэй оруулдаг туһа нэмэри ондо ондоо байдаг. Эхэ оронойнгоо экономико хүгжөөхэ хэрэгтэ үйлэдбэриин түрүүшүүлэй оруулжа байһан туһа нэмэринь горитой ехэ. Теэд хамтын хэрэгэй түлөө бултадаа адляар һанаагаа зобонобди гэхээр бэшэ. Бага туһа оруулаад, харин хамтын баялигта ехээр хүртэхэ һанаатайшуул дайралдадаг гээшэ.

Би энээгээр юу хэлэхэ һанаатайбиб гэхэдэ, хамтынгаа баялиг арьбадхаха. Эхэ оронойнгоо хүсэ шадал дээшэлүүлхын түлөө бултадаа оролдоёл. Үнэхөөрөө хүн бүхэнэй шадал зэргээрээ ажаллаад, үйлэдбэридөө эзэн ёһоор хандаад байбал, арадай ажахы хүгжэхэ, табан жэлэй даабари болзорһоо урид дүүргэгдэхэ байна. Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэдэмнай, национальна доходнай ургаха, хамтын баялигһаа абадаг хүртэсэмнай дээшэлхэ ха юм. Оронойнгоо баян болохо бүринь, шэнэ гэр байранууд олоор баригдаха, культурна, медицинскэ хангалга һайжарха, арад зоной хэрэглэлэй эд бараан ехээр бүтээн гаргагдаха. Тиигэжэ арад зоной материальна, культурна байдал һуудал улам һайжаруулха гэһэн энэ табан жэлэй экономическа гол зорилго дүүргэгдэхэ болоно ха юм.

Б. ПОЗДЕЕВ,
ЛВРЗ-гэй токарь, Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ СЛЁТ

Яруунын совхозой ажалай түрүүшүүлэй слет болобо. Тэндэ үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд согсологдожо, энэ жэлэй зорилгонууд тодорхойлогдоо. Совхозой директор Б. Э. Жамсуев үнгэрһэн жэлдэ ажахын ажалшадай туйлаһан амжалтанууд тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгэбэ.

Эбэртэ бодо малай—түсэб 9 процентээр, хонидой тоо толгой олошоруулга 7 процентээр совхоз үлүүлэн дүүргэбэ. Мал ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэв. 1971 оной мүрысөөнэй дүнгөөр совхозой 2-дохи отделени эрхимлэжэ, 1-дэхи отделени хоёрдохи һуури эзэлбэ. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн 2-дохи отделенидэ совхозой дирекциин, партийна ба профсоюзай организацинуудай дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Эндэ суглаарагшадай альга ташалга доро совхозой директор Б. Э. Жамсуев, парткомой секретарь Л. Г. Минеев 1971 ондо шалгараһан хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ чемпионой лентэ ба үнэтэ бэлэг барюулһан байна. Тэдэнэй тоодо жэл соо үнеэн бүриһөө 2506 литр һү һааһан Е. Козулина, ахалагша үхэршэн Д. Доржиев, тугалшан Х. Будаева, механизатор В. Бадмаев, автомашинын жолоошон Е. Слепнев гэгшэд оролсоно.

Яруунын совхозой хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи ондо дээшэлүүлэгдэһэн уялга абажа, социалис мүрысөөндэ хүршэ Нарһатын совхозой ажалшадые уряалба.

В. БАЙБОРОДИН.

ШАНАРАЙ ТҮЛӨӨ ШАНГА ТЭМСЭЛ

Һүүлэй үедэ Улаан-Үдэ хотодомнай тон ехэ барилга хэгдэнэ. Барилгануудта түмэр-бетон хэрэгсэлнүүд ехээр хэрэглэгдэдэг болонхой. «Буржелезобетон» нэгэдэлэй хүдэлмэришэд энээниие мэдэдэг, ойлгодог. Тиимэһээл һайн шанартай продукци бүтээн гаргажа, барилгашадай эрилтые гүйсэд хангаха гэһэн гол зорилго урдаа табина. Энэ хүсэл зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлжэ шаданашье. Энэ нэгэдэлэй хүдэлмэришэд үнгэрэгшэ жэлэй даабариһаа гадуур 40 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн байха юм.

Эдэнэр жэлэй эхинһээ улам габшагайгаар ажаллажа байнад. Январь һарын даабари үлүүлэн дүүргэхын, барилгын һайн шанартай хэрэгсэлнүүдые бүри ехээр бүтээхын түлөө хамаг хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

В. ЕЛИСЕЕВА,
«Буржелезобетон» нэгэдэлэй үйлэдбэриин таһагые даагша.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. М. ХАБАЛОВТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Үни удаан саг соо аша туһа ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министр **Хабалов** Михаил Михайловичта Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай Габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ, олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан,
1972 оной январиин 14.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. Н. БОГДАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Үндэр шадабарита мэргэжэлтэдые бэлэдхэлгэдэ үни удаан саг соо аша туһа ехэтэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан Зүүн-Сибириин технологическа институдай органическа болон физическэ химиин кафедрын доцент **Богданов** Михей Никитичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1972 оной январиин 14.

АМЖАЛТАЯА УЛАМ АРЬБАДХАНА

— Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлые ажахымнай малшад горитойхон амжалтаар угтаа. Совхознай һү һааха, гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн юм. Энэ хугасаа соо һү һаалимнайшье нилээд дээшэлээ,—гэжэ совхозой главна зоотехник Б. Е. Доржиев мэдүүлээ һэн.

Нээрээшье тус ажахыда эрхим амжалта туйладаг түрүү һаалишад олошорһон юм. Жэшээлбэл, үнинэй малшад Мария Катина, Альбина Корнилова, Августа Черноскулова, Александра Садовская, Цырен-Ханда Цыдыпова, үнеэдые адуулагшад Александр Рудый, Василий Смородников, Константин Агбашев, Даша Нимаев гэгшэд жэшээтэ ажалаараа суурхана.

Эдэ түрүү һаалишад, малшадай оролдосотой шударгыгаар ажаллаһанай ашаар һү һааха жэлэй түсэб 402 центнерээр, гүрэндэ тушаалга 1605 центнерээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Мүн тарган мяха Эхэ орондоо худалдаха даабари 548 центнерээр үлүүлэгдээ. Гадна үнгэрһэн жэлдэ үхэрэй тоо 118, хонин 703 толгойгоор олошорһон байна.

Тиигэжэ мүнөө «Георгиевский» совхозой малшад байгша ондо 7.000 центнер һү абажа, гүрэндэ 6.130 центнер һү, 3.900 центнер мяха, 886 центнер нооһо тушаахаар түсэблэнэ. Тэрэшэлэн табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ үнеэн бүриһөө тугал абажа түлжүүлхэ, дунда зэргээр 1.780 килограмм һү һаахаар шиидэнхэй.

Энэ хараалагдаһан түсэб, абаһан уялгаа дүүргэхын тула эндэхи малшад хоорондоо мүрысэнэ. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд гүүртэ, отарануудай, малшад хонишодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүдые саг соонь согсолжо, дуулгажа байдаг заншалтай юм.

Г. ХАГОЕВ.

Хори.



Анна Филиппова Ольга Беляк хоёр Улаан-Үдын нарив сэмбын фабрикын түрүүшүүлэй дунда эгээл залуушуулынь гэбэл алдуу болохогүй. Эдэ хоёр басагад үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһонь урид дүүргээд, түсэбһөө гадуур үшөө 800—860 метр бүд нэхэһэн байна. Мүнөо юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлые басагад мүн лэ зориг түгэлдэрөөр эхилэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) А. Филиппова, О. Беляк.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

СОВЕТ СОЁЛШОДОЙ БҮРИН ЭРХЭТЭ ТҮЛӨӨЛЭГШЭД

СССР-эй искусствын мастернууд хилын саана наада харуулна

Январиин 14-дэ И. Мойсеевэй хүтэлбэрилдэг СССР-эй арадуудай хатарай академическэ ансамбль Москваһаа Дели ошохоёо мордобо. Москвагай артистнууд Индеэр аяншалаад, һүүлээрнь Цейлондо концерт, наада харуулха байна.

Хилын саана совет искусствые энэ жэлдэ түлөөлжэ байһан олохон творческо коллективүүдэй нэгэниинь энэ ансамбль болоно гээд, СССР-эй Соёлой министерствын хүдэлмэрилэгшэд ТАСС-ай корреспондент И. Векслертэ мэдээсээ. Совет арадуудай хани барисаанда, манай олонациональна соёл культурын туйлалтануудта зорюулагдаһан олон тоото программанууд СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэгдэнхэй. Кубада болохо совет соёл культурын үдэрнүүд, Францида СССР-эй арадуудай искусствын фестиваль, Египедтэ болохо совет соёл культурын ба искусствын фестиваль мүн лэ энэ ойдо зорюулагдана.

Олохон театральна коллективүүд, ансамбльнууд ба гүйсэдхэгшэд аха дүү социалис оронуудта наада харуулха байна. И. Франкогой нэрэмжэтэ Украинын драматическа театр, «Бахор» гэжэ Узбегэй ССР-эй хатарай ансамбль Польшодо аяншалха юм. Чехословакиин олонинтэ Москвагай уран һайханай театрые, СССР-эй Гүрэнэй симфоническа оркестрые, Москвагай опереттын театрые угтахаяа бэлдэжэ байна. Москвагай сатирын театр, Эстониин радио ба телевидениин симфоническа оркестр, Азербайджанай дуушадай гүрэнэй театр Болгарида наада, концерт үгэхэ. Вахтанговай нэрэмжэтэ театр, Вилльнюсэй драматическа театр ГДР-тэ наада харуулхаяа ошохонь.

Венгриин, ДРВ-гэй, Румыниин, Монголой, Югославиин хүн зон совет театрнуудтай, оркестрнүүдтэй, хореографиин ансамбльнуудтай оло дахин уулзаха юм.

Совет артистнууд Ази, Африка, Латиин Америкын хэдэ хэдэн оронуудта наада, концерт харуулха.

Францитай байгуулагдаһан соёлой холбоо барисаан улам саашадаа хүгжэхэ байна. Март һарада Парижда СССР-эй Ехэ театрай балет наада табижа эхилхэ, харин жэлэй һүүл багаар Узбегэй ССР-эй А. Навоин нэрэмжэтэ оперо ба баледэй театрай баледэй бүлэг артистнар тэндэ наада харуулха. Франциин городуудаар Москвагай сэрэгэй округой дуу, хатарай ансамбль аяншалха.

Шэнэ жэлдэ совет артистнууд Финляндида, ФРГ-дэ, Австрида, Итали, США болон бусад оронуудта наада, зүжэг табиха юм.

Осиповой нэрэмжэтэ ород арадай оркестр, Москвагай ба Ленинградай филармонинуудай симфоническа оркестр, Совет Армиин дуу, хатарай Улаан тугта ансамбль, республикын ород академическа хоорой капелла, Молдавиин ССР-эй «Жок» гэжэ хатарай ансамбль, уран һайханай бусад коллективүүд мүн лэ хилын саана аяншалхаар хараалагдана.

Хилын саанахи хүн зондо танил болоһон коллективүүд ба гүйсэдхэгшэдһөө гадна, энэ жэлдэ үсөөн бэшэ коллективүүд, артистнууд хилын саагуур аяншалха байна. Тэдэнэй тоодо Туркмениин, Коми АССР-эй хатарай ансамбльнуудай, казах арадай инструментнүүдэй оркестр, Ленинградай, Таллинай, Бакугай куклын театрнууд оролсоно.

Дэлхэйн хэдэн арбаад оронуудта артистнуудай зуун таби шахуу бүлэгүүд мүнөө жэлдэ аяншалха байна.

СОВЕТ ИСКУССТВЫН ОМОГОРХОЛ

Совет ороной лауреадуудай бүлэдэ литература, искусствын шэнэ мастернууд нэмэжэ оробо. Кремлиин Свердловско зал соо январиин 14-дэ 1971 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудые барюулһан ушар совет соёл культурын ехэ һайндэр болоо юм. Өөһэдынгөө хани нүхэдэй омог баярые хубаалдахаяа уран зохёолшод, театр, киногой хүдэлмэрилэгшэд, уран зураашад, хүгжэмшэд, архитекторнүүд эндэ ерээ.

Тиигэжэ баяр ёһолол эхилбэ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи литературын, искусствын ба архитектурын талаар СССР-эй Ленинскэ ба Гүрэнэй шангуудые олгохо комитедэй түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Н. С. Тихонов оролтын үгэ хэлэжэ, суглаарагшадта хандаһан байна.

Һүүлээрнь 1971 оной Гүрэнэй шангуудые олгохо тухай КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соносхогдоо.

Уран зохёолшо В. М. Кожевников, уран зураашад Л. А. Ильина, И. А. Очиаури, Ю. А. Васнецов, киногой мастернууд Б. И. Волчек, Л. Д. Агранович, Е. Г. Козелькова, С. А. Герасимов, В. А. Рапопорт, Н. Н. Белохвостикова, В. М. Шукшин, О. П. Жаков, архитектурна проектнүүдэй авторнууд В. Н. Емельянов, Г. В. Заборский, Ф. П. Сенько, Р. А. Камайтис, В.-К. И. Шимкус, А. Ю. Коверовас, Ю.-Б. И. Станюлис, Б. Б. Миров, В. А. Пормейстер, В. А. Херкель, В. Э. Куузик, В. Ким, Ю. Г. Ратушной, Л. Л. Ухоботов, Б. Н. Делов, В. И. Кукушкин, Н. И. Кузякин, М. Т. Казыбеков гэгшэд суглаарагшадай альга ташалган доро лауреадуудай диплом ба значогуудые абабад.

Баяр ёһололой энэ уулзалга дээрэ А. Т. Твардовскиин, П. С. Галаджевай түрэлхидтэ мүн лэ дипломууд ба хүндэтэ значогууд барюулагдаһан байна.

Ажалыень үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө шанда хүртэгшэд Коммунис партида, Советскэ правительствада үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалан хүргөө.

(ТАСС).

КАРАЧАЕВО-ЧЕРКЕССИДЭ БОЛОҺОН ОЙН БАЯР

...ЕРКЕССК, январиин 14. ...СС). Ставропольда оршодог ...чаево-Черкессиин хадалиг ...до ойн баярай ехэ һайн... боложо байна. Городуудай, ... ба станицануудай ажал... өөһэдынгөө автономито об...тиин 50 жэлэй ойе тэмдэг...э бшуу.

...нэ һайндэртэ Хойто Кавка... республиканууд ба хизаар...дай делегацинууд ерээ. Тэ...эр заводууд ба колхозуудта ошоһон, хүдэлмэришэдтэй, тариашадтай, интеллигенцитэй аха дүү ёһоор уулзаһан байна. Черкесскын түб талмай дээрэ бодхоогдоһон В. И. Ленинэй хүшөөнэй табсан дээрэ сэсэгүүд табигдаа.

Партиин обкомой ба ажалшадай депутадуудай областной Соведэй ойн баярай засэдани мүнөөдэр болоо. КПСС-эй Ставрополиин крайкомой нэгэдэхи секретарь М. С. Горбачев нэрьемэ альга ташалган доро РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй эльгээһэн амаршалгые соносоһон байна.

Тэрэ хадаа энэ алдарта ойн баярайнь дашарамдуулан, Карачаево-Черкессиин ажалшадые хани халуунаар амаршалаад, партиин крайкомой, хизаарай Соведэй дурасхаалта туг барюулаа.

Областиин 50 жэлэй алдарта түүхэ тухай партиин Карачаево-Черкесскэ обкомой нэгэдэхи секретарь Ф. И. Бурмистров элидхэл соогоо хэлэһэн байна.

Ойн баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэгые ехэ урма баяртайгаар баталан абаа.

АЖАЛАЙ ЭРШЭ ЗАНГИДАГШАД

ҮЙЛДБЭРИИН ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ урлан нарижуулагшадай оруулдаг туһа нэмэри хэлэшэгүй ехэ ха юм. Тэдэнэр хүшэр ажал оньһожоруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, материал, металл арьбалха арга олгохо һүбэлгэн бэрхэ зон болоно. Шэнэ юумэ үүсхэгшэд үнгэрэгшэ жэлэй туршада үйлдбэриин олон шухала асуудал шиидхэлсээ. Тэрэнэйнь дүн мүнөө хаа хаанагүй согсологдожо байна. 91, 93, 97 гэһэн тоонууд олон предприятинуудай жэлэй тоосоон соо харуулагданхай. Эдэ тоонууд урлан нарижуулагшадай оруулһан дурадхалнуудай хэды процентын үйлдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһые гэршэлнэ гээшэ. Предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, инженернүүдэй, нитын организацинуудай зүгһөө эдэбхитэйшүүлдэ үзүүлдэг туһаламжые эдэ тоонууд мүн лэ элирүүлнэ бэшэ аал?

Бүхы республика дотор абажа харахада, эдэбхитэйшүүлэй оруулһан урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудай 84—85 процентнь үйлдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Теэд 15—16 процентнь тиимэ ехэ бэшэшье һаа, аяар 1,5 мянга шахуу дурадхалай хиидэ үлэшэһые тодорхойлно. Урлан нарижуулгын нэгэ дурадхалай үйлдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэдэ, дундаа зэргээр хэды мүнгэн зөөриин арьбалагдадаг байһые элирүүлхэнь бэрхэтэй бэшэ юм. Энэ талаар абажа харахада, дээрэ дурсагдагша 15—16 процент аяар нэгэ миллионһоо бага бэшэ алмалтын абтаагүй байһые гэршэлнэ гээшэ.

Эдэбхитэйшүүлэй оруулһан дурадхалнуудые богони болзор соо хаража үзөөд, үнэтэ гэжэ сэгнэгдэһэнүүдыень үйлдбэридэ түргэнөөр нэбтэрүүлхэдэ предприятида ехэ аша туһатай болоно.

Дурадхалнуудые олоор нэбтэрүүлхэнь бэрхэтэй юм бээзэ. Таатай зохид эрхэ нүхэсэл, эрхэ байдал хэрэгтэй болодог. Мүн дурадхалнуудые богони саг соо хаража үзэхэ, хуби заяаень шиидхэхэ хэрэг һайнаар эмхидхэхэ шухала.

Энэ хүдэлмэридэ анхарал хандуулдаг «Электромашина» заводой дүй дүршэлөөр һонирхоод үзээ. Тус заводто дурадхалнуудай 93 процентнь үйлдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнэ. Илангаяа энэ хэрэг цехүүдтэ һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Цехүүд коллективнэ договор баталхадаа, жэлэй социалис уялга абахадаа, урлан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар хэды зэргын экономическа алмалта хэхэеэ тодорхойлдог. Үйлдбэридэ техническэ шэнэ онол аргануудые хэрэглэхэ гээшэ түрүүшын ээлжээндэ шиидхэгдэхэ ёһотой асуудал гэжэ тоологдодог болоо.

Абтаһан дурадхалнуудые саг соонь хаража үзэхэнь ехэ шухала. Тэдэнэрэй заримыень дары нэбтэрүүлхээр байдаг. Хожом болоходоо удха шанараашье гээдэг гээшэ. Харин түргэн болзор соо нэбтэрүүлэгдэһэн дурадхалнууд хүшэр ажал оньһожоруулха, түхеэрэлгэнүүдэй бүтээсэ дээшэлүүлхэ, үйлдбэриин ашаг үрэ һайжаруулха

БРИЗ-эй цехтэхи түлөөлэгшэ Д. Нанзанов тэрээн тухай һанамжа абалгые январиин 22-то дүүргээ. Үйлдбэридэ аша туһатай гэжэ тоологдоһон энэ дурадхал январиин 29-дэ нэбтэрүүлэгдэжэ эхилһэн юм. 1,5 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ үгэхэ тус дурадхал хадаа абтаһан үдэрһөө хойшо 15-дахи хоногтоо алмалта үгэжэ захалаа. Мастер Ф. Брянский, Буряадай АССР-эй габьяата урлан нарижуулагша Ф. Овчинников электродвигателиин шухала хуби болохо роторнуудые хэхэдэ үлүү ехэ металлай гаргашалагдадаг байһые элирүүлһэн байна. Тооложо үзэхэдэнь, нэгэ ротор бүхэндэ 48 түхэригэй металл хаядаһан болоно һаладаг байба. Харин эдэ хоёр нүхэдэй дурадхал үйлдбэридэ хэрэглэжэ эхилһэнэй ашаар 44 түхэриг 35 мүнгэнэй металл нэгэ хэхэдэ алмагдадаг болоо. Эдэбхитэйшүүлэй энэ дурадхалынь апрелиин 2-то абтаад, тэрэ һарын 17-до нэбтэрүүлэгдэжэ эхилһэн юм.

Зарим дурадхалнуудые үйлдбэридэ нэбтэрүүлхын тула дээдын зургаануудай зүбшөөл хэрэгтэй болодог. Тэрэниие абахын тула ехэ саг үнгэргэдэг байна. Харин «Электромашина» заводой коллектив энэ хэрэгые мүн лэ һайнаар эмхидхэжэ шадаа. Жэшээлхэдэ, заводто 1970 оной декабрь соо абтаһан дурадхалай хуби заяан 1971 оной февраль соо шиидхэгдэһэн байна. Нүхэр Г. С. Соколовагай хүтэлбэри доро заводой бүлэг инженернүүд электродвигателиин статорые электроизоляционно лаагаар хушаха дурадхал оруулһан юм. Энэ дурадхалай нэбтэрүүлэгдэхэдэ, 23 мянган түхэригэй алмалта хэгдэхэнь тодорхойлогдоо һэн.

Урлан нарижуулгын дурадхалнуудые түсэбэй ёһоор үйлдбэридэ нэбтэрүүлхэдэ, техническэ шэнэ онол арга түргэнөөр хэрэглэхэ, ехэ ашаг үрэ абаха арга хангагдана. Энэ талаар Онохойн модоной комбинадай коллективэй дүй дүршэлые һайшаамаар. Үйлдбэридэ аша туһатай гэжэ тодорхойлогдоһон дурадхалнуудай хэзээ нэбтэрүүлэгдэхэнь комбинадай эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулгын, мүн ажалые эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ түсэбөөр хараалагдана. Ашаг ехэтэй гү, али техническэ шэнэ шиидхэбэри олоһон дурадхалнууд шэнэ техникэ арга олгоно ха юм. Цехүүдэй начальнигууд урлан нарижуулгын асуудалаар һонирходог, тэдэниие хаража үзэхэ; шиидхэхэ хэрэгые еөһэдөө хүтэлбэрилдэг. БРИЗ-эй түлөөлэгшэ энэ хүдэлмэридэнь ехэ туһаламжа хүргэнэ.

БРИЗ-эй цехүүдтэхи түлөөлэгшэд абтаһан дурадхалнууд тушаа мэргэжэлтэдэй һанамжые суглуулан, үйлдбэридэ нэбтэрүүлхэ бэлэдхэл эмхидхэнэ. Мүн хэды зэргын алмалта үгэхэ байһыень тодорхойлхо хэрэг үүдхэнэ.

Хэдэн жэшээ, баримта дээрэ тогтоё. Мастер В. Григорьев, шэрдэгшэ Г. Шестов электродвигательнүүдэй газаа талые шэрдэхэ ажал түргэдхэхэ түхеэрэлгэ нэбтэрүүлхэ тухай дурадхал 1971 оной январиин 15-да оруулһан байгаа. нэбтэрүүлхэ түсэбтэ оруулагдадаг. Түсэбэй ёһоор нэбтэрүүлэгдэхэ эдэ хэмжээ ябуулганууд материалаар, мүнгэн зөөреэр хангагдана. Тэрэниие дүүргэхэ харюусалгатай хүнүүдшье томилогдодог.

1971 ондо комбинадта нэбтэрүүлэгдэһэн урлан нарижуулгын дурадхалнуудай 75 процентнь түсэб дотор хараалагдаһан байгаа. Шэнэ техническэ онол аргые түсэбэй ёһоор нэбтэрүүлхэдэ, урлан нарижуулгын ажалай экономическа ашаг үрэнь ехэ болоно гэһэн тобшолол хэхээр.

Иимэ хүдэлмэри эмхидхэдэг тусхай албан — туршалга-шалгалта хэхэ бригада Улаан-Үдын локомотивна деподо байгуулагдаа. Тус бригада техническэ документаци бэлдэдэг, дурадхалнуудай хуби заяа шиидхэдэг. Тэрэ ехэ ашаг үрэтэйгөөр ажаллана. Түрүүшээр 3 хүнһөө бүридэһэн аал, мүнөө 11 гэшүүдтэй болонхой. Тэдэнэй 5-ниинь слесарь, 3-ниинь токарь, мүн фрезеровщик, гагнуурша, электрик мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд тэндэнь ороолсоно. Республика дотороо мэдээжэ болоһон урлан нарижуулагшад Л. Котлицкий, Б. Барщев, В. Чашин, Т. Павлуцкий бригадын гэшүүд юм. Локомотивна деподо абтаһан дурадхалнуудай 95—97 процентнь үйлдбэридэ жэл бүхэндэ нэбтэрүүлэгдэнэ.

Судна бүтээлгын заводто материальна урмашуулга зүбөөр хэрэглэгдэдэг. Урлан нарижуулгын дурадхалай экономическа ямар ашаг үрэ үгэхые тусхай мэргэжэлтэд тооложо гаргана. Дурадхал оруулһан автор хэды шэнээн материальна урмашуулгада хүртэхэ байһанаа һайнаар мэдэдэг. Тиимэһээ дурадхалнуудые түргэн болзор соо үйлдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ тэдэ шадал зэргээрээ туһалдаг гээшэ. Энэ хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлһэн, нүлөөлһэн цехүүдэй начальник, мастернууд мүн лэ урмашуулгаһаа зайлуулагдадаггүй юм.

Улаан-Үдын авиазаводто, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта дурадхалнууд түргэн болзор соо нэбтэрүүлэгдэнэ. Энэ хэрэг экономическа, политическэ асуудал гэжэ тоологдоно. Олон дурадхалнуудай үйлдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэ бүринь хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлиэ, предприятиин экономическа ашаг үрэ һайжарна ха юм. Тиимэһээ урлан нарижуулгын хэрэгтэ олон хүдэлмэришэд хабаадуулагдана гээшэ.

Дурадхалай техническэ документаци, туршалгын зүйлнүүдые бэлдэхэ, үйлдбэридэ нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри конструктор, технологуудта даалгагданхай. Тэдэнэр авторай хабаадалгатайгаар бүхы асуудал шиидхэдэг байна. Шалгалта гараһан, тодорхойлогдоһон дурадхалнуудые үйлдбэридэ нэбтэрүүлхэ болзор мүн лэ эртээнһээ тогтоогдоно. Хэдэн зуугаад, мянгаад дурадхалнуудай абтадаг предприятинуудта тодорхой, һайн гурим, технологи зохёожо шадаагүй байбал, хүдэлмэри саг соонь дүүргэхэнь бэрхэтэй болохо һэн.

Ажалшадай эдэбхи үүсхэл хүгжөөн дээшэлүүлхэ, үйлдбэриин шухала асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэдые олоор хабаадуулха тухай партиин XXIV съезд заагаһан байна. Шэнэ онол арга үйлдбэридэ олоор нэбтэрүүлбэл, техническэ дэбжэлтэ туйлагдаха, юһэдэхи табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ ушартай. Тиимэһээ урлан нарижуулгын хэрэгтэ хүдэлмэришэдые олоор хабаадуулха, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ асуудал ехэ шухала юм.

Н. МАЛЬЦЕВ,
ВОИР-ай областной соведэй түрүүлэгшэ.

ТҮСЭБ ЕХЭ, БЭЕЛҮҮЛЭГДЭХЭЛ БАЙХА

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГ

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй дүнгүүд болон аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэһэн КПСС-эй райкомой пленум боложо үнгэрбэ. Тус асуудалаар элидхэл партиин райкомой нэгэдэхи секретарь К. К. Шомоев хэһэн байна.

Партиин Центральна Комитедэй Пленумэй удха шанар тухай, СССР-эй Верховно Соведэй III сессиин абаһан шиидхэбэринүүд тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр хэлэе. Удаань юһэдэхи табан жэлэй туршада аймагай промышленна предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай бэелүүлхэ түсэб тухай горитой тогтобо. Шэнэ табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ үндэһэ һуури бии. Юуб гэхэдэ, илангаяа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабариие ядалгүй дүүргэжэ шадаа. Хоёрдохи жэлдээшье алхамаа һуладхахагүй байхаар.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ С. Е. Мальцев ажахынгаа амжалтата ажал хэрэг тушаа тогтоо. Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлые һайн үрэ дүнтэйгөөр үдэшэһэн колхозой гэшүүд энэ жэлдэ ороо һо тариа абалгаяа нёдондонойхиһоо 20 мянган центнерээр, хартаабха 7 мянган центнерээр ехэ болгохо зорилготой. Гэхэ зуура манай ажахы тараалангаа саашадань үргэдхэхэ аргагүй, уһанайшье газар үгы. Ургаса дээшэлүүлхэ гол аргамнай хадаа минеральна үтэгжүүлгэ болоно. Иимэ үтэгжүүлгэ ехээр абаха гэжэ оролдоношьебди. 1972 ондо газарай хүрьһэндэ оруулхаар 500 тонно аммиагтай уһа худалдажа абанхайбди. Харин энэ үтэгжүүлгэ саг соонь ехэ дайдын газарай хүрьһэндэ оруулха гэхэдэ оньһон техникэ дуталдана. Тэрэниие хэрэгтэй соогоо абаха болоходо, «Сельхозтехника» нэгэдэлнай «манда үгы» гэхэһээ ондоо юумэ хэлэдэггүй. Жэл бүри манай хэһэн захил хооһоор хосордог. Хартаабха ехээр тариха урматайбди. Гэхэтэй хамта, манай нютагай эрхэ байдалда тааруу ургаса ехээр үгэдэг сортын өөрын хүрэнгэтэй боложо шаданагүйбди. Иимэ хартаабхатай болохо гэжэ үнэндөө хэншье оролдоногүй. Энэ асуудал тушаа, анхаралаа табихаар болоо гэжэ нүхэр Мальцев ажаглалта хэһэн байна.

Саашань үгээ үргэлжэлүүлхэдээ, бидэ жэл бүри һү абалгаяа дээшэлүүлнэбди. Зүгөөр энэ хэрэгтэ малай байрануудай хүсэд оньһожоруулагдаагүй байдал һаад тойбо ушаруулна. Манда таатай проектшье байхагүй. Үнеэдэй байрануудые үргэлжэдэнь оньһожоруулһан ажахын байдалые ошожо хараха аргашье олдоногүй. Иимэ юумэ эмхидхэлтэйл хаш.

Хүдөө ажахын барилгануудай проект зохёодог эмхинүүдэй, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй отделениин, «Бурводстрой», «Целинстрой», «Межколхозстрой» гэжэ трестнүүдэй нютагуудтахи һалбаринуудай, уһанай ажахын управлениин хүтэлбэрилэгшэд дааһан тушаалдаа харюусалгагүйгөөр хандана, колхоз, совхозуудай эрилтэнүүдые албан хойрогоор шиидхэнэ гэжэ «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ П. Н. Лубсанов шүүмжэлэл хэһэ. Саашадаа эдэ коммунист-хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табиха: харюусалгыень дээшэлүүлхэ бэзэ гэжэ партиин райкомдо найдаба.

Партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй дүнгүүдые һайшаан дэмжэһэн тогтоол баталан абаа. Мүн тэрэ тогтоол соонь шэнэ табан жэ[...]да аймагай партийна [...]циин шиидхэхэ зорил[...]данхай.

А. НАГА[...]
«Коммунизмы[...] газетын хүдэлмэр[...]

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГ

Аймагай ажахынууд юһэдэхи табан жэлэй һүүлшын он болохо 1975 оной дүнгөөр 79 мянган тонно мяха, 150 мянган тонно һү, 8,5 мянган тонно нооһо, 30,5 мянган тонно овощ, 370 мянган тонно ороо һо гүрэндөө худалдаһан байха ёһотой. Энэл зорилгые хүсэндэнь хүргэхын түлөө совхозуудай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилхы тушаалтад бүхы хүсэеэ, арга шадабаряа элсүүлхэ болоно.

Теэд энэ табигдаһан зорилгые бэелүүлхын түлөө ямар зэргын эршэтэйгээр, ямар эмхидхэлтэйгээр хүдэлэгдэжэ байһан тушаа КПСС-эй райкомой пленум дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болобо. Партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй дүнгүүд болон аймагай партийна организациин үмэнэхи зорилгонууд тухай элидхэл хэһэн партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Б. Л. Ангархаев аймагай совхозуудай, промышленна предприятинуудай 1971 ондо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые шэнжэлэн харуулха зуураа, ажал ябуулгада ушарһан горитойхон дутагдалнууд тушаа тогтоо. Аймагай совхозууд нёдондо үхэр үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй. Энэ ушар хадаа зарим совхозуудта ниитын һүрэг улам олон болгохо, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ асуудалда хайхарамжагүйгөөр хандадаг байһые элирхэйлнэ. Эхэ малые искусственна аргаар үрэжүүлхэ түрүү арга хангалтагүйгөөр үйлдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнэ, малай гарзаталга ү[...] байһаар.

Аймагай леспромхоз[...] ондо бирагүйгөөр хүд[...] Тэдэнэр аяар 21 мя[...] метр барилгын модо гү[...]туу бэлэдхээ. Илангая[...] дэлдэ Хүртэйн леспро[...]хой.

«Сельхозтехникын» отделени, «Бурводстрой[...]нүүдэл оньһожоруула[...]лонно совхозуудта му[...] һална, урдаа табиһан[...]нуудаа хүсэндэнь хүрг[...] арга бэдэрнэгүй. Тэрэ[...]ложо, совхозуудта хэг[...]гын болон бусад капита[...] дэлмэри болзор соогоо [...]гүй гэжэ Загаһатын со[...]ректор М. Г. Сан[...] шүүмжэлбэ.

Залуу үетэнэй дун[...]жүүлгын хүдэлмэри һү[...] дүн харагдасагүйгөөр [...]на. Тэрэнһээ боложо [...] һанай олон хүнүүд [...]рим эбдэнэ, хулиганта[...]на, һалихай һамуу яба[...]на. Партийна, профсо[...] комсомолой организаци[...] дутагдалтай эрид шүү[...] хүмүүжүүлгын хүдэл[...] үрэ ехэтэйгээр эрхилхэ[...] Гэбэшье тэдэнэй ябуул[...]мэри һанаһанда хүрэм[...] гэжэ Хэжэнгын интерна[...]лиин директор Д. Г.[...] тэмдэглээ.

Р. ЦЫМП[...]
КПСС-эй райкомой [...]

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГ

— Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлые гэмгүй үрэ дүнтэйгөөр үдэшөөбди. Энэ шэнэ жэлые баһал элбэг амжалтатайгаар дүүргэхэ хүсэлэнтэйгөөр ажахымнай гэшүүд эршэтэйгээр тэмсэжэ байна. 1972 оной түрүүшын хахадта гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө январиин эхеэр дүүргэжэ шадаабди. Бэлэдхэлдэ тушааһан үхэрнүүдэй толгой бүхэниинь 420 килограмм татаа һэн. Худалдаһан бүхы үхэрнүүдэй 90 процентнь тарган гэһэн сэгнэлтэдэ хүртөө. 1971 ондо 700 мянган түхэригэй барилга хэгдээ,—гэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Б. Б. Ринчинов аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ мэдүүлээ.

Тиихэ зуураа саашадаа мал ажалай ашаг шэмэ улам дээшэлүүлхэ гол асуудалнуудта анхаралаа хандуулба. Һүнэй мал эрхилэлгын, үхэр мал түлжүүлгын технологи эрид хубилгаха, түрүү арга дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ саг тулажа ерээ. Гадна малай үүлтэр һайжаруулха хэрэг мүн лэ гуримшуулха шухала болоо гэһэн байна.

Аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Л. Б. Раднаевай «КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй дүнгүүд болон аймагай партийна организациин үмэнэхи зорилгонууд тухай» элидхэл зүбшэн хэлсээгэ эдэбхитэйгээр үнгэрбэ. Түрэл партиингаа Центральна [...] ябуулдаг асари ехэ ажа[...]үндэрөөр сэгнээ, юһэдэхи [...]лэй түсэб амжалтатайгаа[...]хын түлөө аймагай а[...] хүсэ шадалаа гаргаха, [...] арга боломжонуудые хам[...] шиидхэлгэдэ сүм зорю[...] гэжэ мэдүүлээ.

— Загаһанай комбина[...]бан жэл соо загаһа ба[...] процент дээшэнь болгохо[...] Энэ тиимэ бэлээр бүтэхэ[...]шэ. Тиигэбэшье дүүргэ[...] оролдожо байхабди. 1971 [...]үлүүлэгдээ, 138 процент[...] Байгал далай дээрэ загаһ[...] омоли барилга хорюулта[...] тула, бидэ холын нуур с[...] гол горходто ошожо, [...]хэнэбди. Үнгэрһэн жэл Б[...]магта гаража, хоёр мянга[...] центнер загаһа баряа һэм[...] жэлдэ Баргажан голой [...]зобори хэхэ хүсэлэнтэ[...] загаһанай комбинадай дир[...] Нестерев хэлэбэ.

Партийна эдэбхитэдэй [...] хүдэлмэридэ КПСС-эй обко[...]гой гэшүүн, БурАССР-эй [...] Соведэй Президиумэй [...] Б. С. Семенов хабаадал[...]лаанда хабаадагшадай ү[...]рэнгы үгэ хэлэһэн байна.

Г. Л[...]
КПСС-эй р[...] таһагые[...]



Борис Львович Верник трамвайн управленидэ токарёор хүдэлнэ. Ямаршье хүндэ, орёо зүйлнүүдые тэрэ эрхим һайнаар бүтээдэг. Тиигэншьегүй аргагүй. Борис Львович 17 жэлдэ энэл мэргэжэлээрээ хүдэлдэг шуу. Ехэ дүршэл шадабаритай токарь. Суг хамта ажалладаг нүхэд соогоо тэрэ магтаалтай, хүндэтэй хүниинь юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Л. Верник.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.



КЕМЕРОВСКЭ ОБЛАСТЬ. Кузбассай шулуу нүүрһэнэй эгээл баян газарынь болохо Томусинска уурхайн шулуу нүүрһэ малтадаг газарынь хэдэн олон километртэ үргэлжэлдэг. Эндэхи шахтернууд экскаватор, бульдозер, олон тонны самосвалнууд болон шулуу нүүрһэ малтадаг, тэрэниие ашаалдаг элдэб техникээр гүйсэд хангаданхай. Үнгэрэгшэ жэлэй түсэб эндэхи шахтернууд декабриин 11-дэ дүүргэһэн юм. Шахтернууд юһэдэхи табан жэлэй түсэбые мүн лэ болзорһоонь урид дүүргэхээр оролдоно.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «ЭКГ-8» түхэлэй шэнэ экскаватор «Киизакский-9» гэжэ шулуу нүүрһэнэй талмай дээрэ асарагдаад байна.

ТАСС-ай фотохроника.

Аймагай түрүү малшадай зүбл[...]

ЗОРИЛГО—2000 КИЛОГРАММ

Жэл бүри үнгэргэгдэдэг аймагай түрүү малшадай заншалта суглаан һаяхан Мухар-Шэбэртэ болобо.

«1971 ондо аймагай малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн, мүнөө жэлэй зорилгонууд» гэһэн элидхэл партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Г. М. Конев хэбэ.

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ аймагай һаалишад, гахайшад, шубуушад болон залуу мал шахан таргалуулдаг гүүртэнүүдэй үхэршэдэй туйлаһан амжалта тухай элидхэлшэ тогтон хэлээд, мүнөө жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуудта гол анхаралаа хандуулба.

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон аймагай малшад үнгэрэгшэ жэлдэ эршэмтэйгээр ажаллажа, ниитын малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаа. Жэшээнь, һү һаалга 33 килограммаар дээшэлжэ, 1770 килограммда хүрөө. 779 тугал олоор түлжүүлэгдээ. Хэрбээ 1970 ондо гүрэндэ худалдагдаһан мал бүхэнэй амидын шэгнүүр айнаг дотор 280 килограммда хүрэһэн байбал, тэрэнь мүнөө 325 килограммаар тушаагдаа. Гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктнуудта даабариһаа гадуур 4262 центнер һүн, 3976 центнер мяхан, 321 мянган үндэгэн тушаагдаа гэхэ гү, али жэлэй түсэб һүөөр — 104,2 процент, мяхаар — 107,3 процент, үндэгөөр — 113,7 процент дүүргэгдээ.

Аймагай бүхы малшадай эсэхэ сусахые мэдэнгүй, оролдосотойгоор шармайн ажаллажа гараһанай ашаар эдэ амжалтанууд туйлагдаа гэжэ хэлэлтэй. Нёдондо эгээл энэ үедэ зарлагдаһан аймагай түрүү малшадай суглаанда үнеэн бүриһөө 2000 килограммһаа дээшэ һү һааһан 94 һаалишад уригдаһан байбал, мүнөө тэдэнэй тоо 127-до хүрөө. Жэлэй туршада үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа 100—200 килограммаар дээшэлүүлһэн һаалишадые эндэ харанабди. Нэрлэбэл, «Искра» колхозой һаалишан Н. К. Горюнова, «Авангард» совхозой Алташын адагай фермын суута һаалишан, партиин райкомой гэшүүн Ц-Д. Улзытуева, «Коммунизм» колхозой түбэй фермын һаалишан В. З. Бельская, «Забайкалец» совхозой — В. М. Калашникова, «Знамя Ленина» колхозой — А. С. Кошелева болон бусадай нэрэнүүд элидхэл дотор дурдагдаа.

Мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха талаар туйлагдаһан зарим тэды амжалтын хажуугаар бии байһан дутагдал тушаа хэлэнгүй гарахын аргагүй. Юуб гэхэдэ, аймагай колхоз, совхозуудта бии байһан һаалиин 26 фермэнүүдһээ 11-ниинь үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа доошолуулаа. Илангаяа Суулгын, «Эрдэм» совхозуудай, «Знамя Ленина» колхозой һаалиин фермэнүүдтэ һаали ехээр доошолоо. Жэшээнь, Суулгын совхоз жэлэй туршада үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа аяар 247 килограммаар, «Эрдэм» совхоз 159 килограммаар доошолуулаа. Энээнэй гол шалтагаан хадаа, малшадай, илангаяа һаалишадай дунда эмхидхэлэй болон ниитэ-ойлгуулламжын хүдэлмэри гүйсэд ябуулагданагүй, фермэнүүдые даагшанар байд гээд лэ һэлгэгдэдэг байгаа. Социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээгүй, үрэ дүнгынь саг соогоо гаргагдадаггүй.

Нэгэшье тугал үхүүлэнгүй тэмо болгоһон тугалшад аймаг дотор бии. Жэшээнь, «Родина» колхозой тугалшан Чилимова, «Эрдэм» совхозой тугалшан Чимитова гэгшэд жэлэй туршада нэгэшье толгой тугал гарзада оруулангүй, тобир тарганаар тушааһан байха юм. Тэдэнэй баян дүй дэршэлые олоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ талаар ажахынуудай партийна организацинууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд мүртэй хүдэлмэри ябуулнагүй. Тиимэһээ залуу малай гарзалалга үшөөл олон байһаар. Жэлэй туршада аймагай ажахынуудта абтаһан бүхы тугалай 16 процентнь гэхэ гү, али бүхыдөө 1300 гаран тугал гарзалаа.

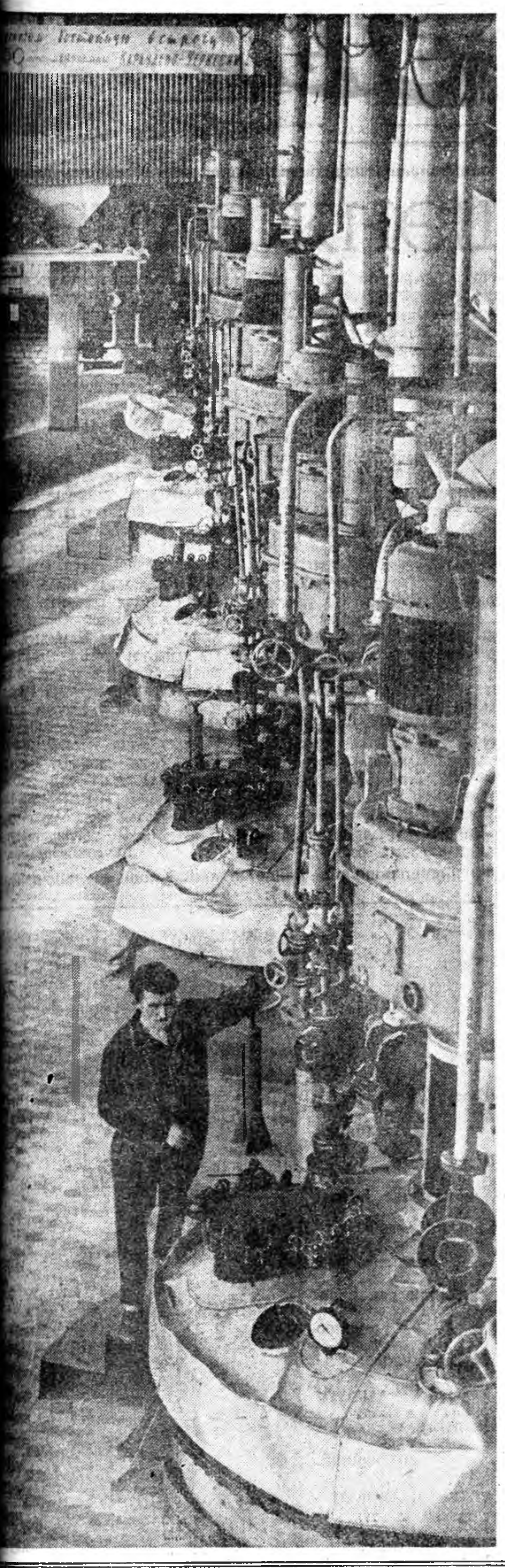
Галуу олоор үсхэбэрилхэдэ ашаг ехэтэй гэжэ мухар-шэбэрэйхид республика соогоо эгээн түрүүлэн элирүүлээ һэмнай. Гэбэшье энэ һалбариһаа үнгэрэгшэ жэлдэ абтажаболомоор олзо доход гүйсэд оруулагдаагүй. Аймаг гүрэндэ галуунай мяха худалдаха түсэбөө дүүргээгүй. Шалтагынь: Суулгын совхоз, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Заганский» колхозуудта дальбарааанууд олоор гарзалаа, гүрэндэ бага, туранхай галуунууд тушаагдаа. Харин тиихэдэнь, «Забайкалец» совхозой шубуушад галуун бүхэнөө 3,8 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагаа.

«Гахай тэжээхэдэ баринишагүй, гарзатай» гээд зариман хэлсэдэг. Энэ буруу гэжэ хэлэхэ байнаб. Хэрбээ гахайе һайнаар харууһалаад байбал, хямда сэнтэй тарган мяха ехээр, түргөөр абажа болохо. Манай фермынхид 2700 центнер гахайн мяха абаха гэһэн түсэбөө 3.000 центнертэ хүргөөбди. Тингэжэ гүрэндэ гахайн мяха худалдаха жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Бүхыдөө бэлэдхэлэй пунктнуудта 2501 центнер гахайн мяхан тушаагдаа. Тушаагдаһан гахай бүхэн 117 килограмм шэгнүүртэй байба. Хүсэд хүрэхэ тэжээлтэй болоо һаа, амжалтамнай бүришье ехэ байха һэн. Ушар иимэһээ аймаг дотороо колхозууд хоорондын комбинированнэ тэжээлэй фабрика барибал һайн байгаа. Тиигээд байбал, эхэ гахай бүриһөө 1000 килограмм мяха абадаг болохо һэмди. Иимэ зорилго бидэ урдаа табинабди гээд «Родина» колхозой гахайн фермые даагша И. Ц. Доржиев мэдүүлбэ.

Мал ажалай эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар аймагай ажахынуудай, һаалиин фермэнүүдэй, малшад, гахайшад, шубуушадай хоорондо дэлгэрһэн 1971 оной социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай КПСС-эй райкомой бюрогой, аймсоведэй гүйсэдкомой шиидхэбэрине партиин райкомой секретарь Р. Х. Жамсаранов соносхобо. Гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэһэн, ниитын малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ даабаряа бэелүүлжэ шадаһан «Забайкалец» совхоздо партиин райкомой болон аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа. Үнеэн бүриһөө 2728 килограмм һү һааһан «Авангард» совхозой Алташын адагай һаалиин фермэ мүрысөөндэ эрхимлэжэ, КПСС-эй райкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө. 414 һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ үнеэн бүриһөө 3185 килограмм һү һаажа түрүүлһэн «Авангард» совхозой Алташын адагай фермын һаалишан Ц-Д. Улзытуева, 880 поршоонхо томо болгоһон «Родина» колхозой гахайшан Е. В. Таланкина, үнеэн бүриһөө 2320 килограмм һү һаалга туйл[...] «Коммунизм» колхозой үхэр[...] Д. О. Фёдоров, мал бү[...]хын дунда зэргын шэгнүү[...]гоо 850 граммаар нэмэ[...] «Путь Ленина» колхозой [...]лагша М. Н. Гороховск[...] һалдаг 185 толгой тугал[...] толгой бүриин шэгнүүрые[...] 887 граммаар нэмээһэн [...] колхозой тугалшан М. А. [...] поршоонхо бүхэнэй сүү[...] нүүр 304 граммаар нэмэ[...]на» колхозой гахайшан Г[...]зова, түсэбтэ 75 мянга[...] 119,8 мянган үндэгэ гэх[...] галуун бүриһөө 54,6 үнд[...] «Забайкалец» совхозой [...] С. Ф. Чириков гэгшэдтэ [...] аймагай чемпионой хүн[...] зэргэ олгогдожо, ээм[...] чемпионой улаан торгон [...]гэгдээ. Тиихэдэ ажалай т[...]дэ партиин райкомой бо[...]ведэй гүйсэдкомой Хүндэ[...]мота, үнэтэ бэлэгүүд бари[...]

Суглаанда хабаадагшад [...]бан жэлэй хоёрдохи жэл[...] 110 мянган центнер һү, [...]ган центнер мяха, 2 м[...] мянган үндэгэ худалдаха, [...]риһөө 1950 килограмм һү [...]һэн социалис уялга а[...] 1973 ондо үнеэн бүриһөө [...]лограмм һү һаахын тула [...]һэн хандалга-бэшэг нэ[...]гаар баталан абтаа. Энээ[...] һаалиин фермэ бүхэндэ [...]ческэ хүдэлмэри эрид һа[...] комплексно оньһожоруул[...] эрдэм ухаанай үндэһөөр [...] үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэ[...]дэ.

Б. ЖАМБ[...]
манай[...]



АГУУЕХЭ ЭРДЭМТЭН

Михаил Васильевич Ломоносов — оюун бэлигтэ эрдэмтэн, философ-материалист, ородой түрүү үзэл бодолто эрдэм наукын үндэһэ һуури табигша мүн. Тэрэнэй зохёохы ажал ябуулга—баатаршалга, сухаришагүй, үсэд нэтэрүү тэмсэлэй үльгэр жэшээ болодог.

Ломоносов — эрдэм наукын ба үйлэдбэриин олон һалбаринуудай эхи табигша мүн. М. В. Ломоносовой түрэһөөр 261 жэлэй ойе тэмдэглэхэдээ, совет хүнүүд арад зондоо үнэн сэхэ, эрдэм наукада элитэ ехэ юумэ хэһэн, ородой эрдэм наукын национальна кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ һаад ушаруулдаг хүнүүдтэй сухаришагүйгөөр тэмсэһэнэйнь түлөө мартадаггүй. Ломоносов хадаа патриот, гэгээрэл үүсхэгшэ, түрүү үзэл бодолто ажал ябуулагша байгаа. Тиихэдээ арад зоной хүндэ хүшэр ажабайдалые харадаг, политическэ ба экономическа хубилалтанууд Россида болохо ёһотой гэжэ этигэдэг һэн. Росси хадаа эдэ бүхы хубилалтануудые хэхын тула экономическа, мүн соёл культурын талаар бэеэ даанхай гүрэн байха ёһотой гэжэ Ломоносов тоолодог байгаа.

Газарай ажал, промышленность, худалдаа наймаа, гэгээрэл хүгжөөхые Ломоносов оролдодог байһан. Гэгээрэл дэлгэрүүлхын тула тэрэ ородой литературна хэлэнэй эхи табиһан юм. Тиихэдээ үргэн арадта ойлгосотой, тодо һонор, удха түгэлдэр үгэнүүд ород хэлэнэй үндэһэн болохо ёһотой гэжэ заадаг бэлэй. Ород грамматикын хуулинуудые тодорхойлжо, ород хэлэнэй хүгжэлтын онсо зүйлнүүдые элирхэйлһэн юм. Тэрэнэй бэшэһэн «Россин грамматика» үгэнүүдэй баялигые арьбадхажа, ороной соёл культурын хүгжэлтэдэ шэнэ шата боложе үгөө. Ломоносовой «Россин грамматика» ород хэлэнэй түрүүшын научна грамматика болоо бэлэй.

Оронойнгоо байгаалиин баялигые шэнжэлхэ, хэрэглэхэ тухай саг үргэлжэ уряалдаг һэн. Ломоносов бусад эрдэм наука шудалхаһаа гадна, физикэ, хими, геологи, минералоги, металлургиин асуудалнуудаар һонирходог бэлэй. Тэрэшэлэн хэдэ хэдэн шухала дурадхалнуудые оруулһан юм.

М. В. Ломоносов философиин асуудалнуудаар һонирхолтой һанал бодол оруулһан, естествознаниин туйлалтануудые зохёол бүтээлнүүдтээ хэрэглэжэ, материалис хараа бодолтой байһанаа гэршэлээ. Байгаали хүнэй ухаан бодолһоо дулдыдангүйгөөр, амяараа байдаг гэжэ эрдэмтэ зүбөөр баталһан. Гэбэшье Ломоносов байгаалиин механическа талые үлүү ехээр хараадаа абадаг һэн. Ломоносов өөрынгөө туршалганууд, материалис тобшололнуудайнгаа ашаар Лейбниц-Вольфын идеалис философидо горитой сохилто хэһэн байна.

Ородой эрдэмтэн материалис ба диалектическэ хараа бодолтой байһан тула бурханай үршөөлөөр газар түби бии болоһон юм гэһэн мүргэлшэдэй һургаалые шүүмжэлдэг байһан.

Ломоносов байгаали шэнжэлхэ, тэрэнэй «нюусыень» тааха шухала гэдэг байһан. Бидэнине тойрожо байһан түби дэлхэй эрдэм мэдэрэлэй эшэ үндэһэн гэжэ тэрэ тоолодог һэн.

Логическа эрдэм мэдэрэлэй абстрактна аргаар ухаалан бодомжолхо ушар шухала зүйл гэжэ тоолодог байгаа. Эдэ бүгэдын һанал бодолнууд юу харуулнаб гэхэдэ, Ломоносов философ-материалист байһан юм гэжэ гэршэлнэ.

Ломоносов хэлэнэй гол удха шанарые, үүргые элирүүлээ һэн. Хэлэн, үгэнүүд удаан саг соо хубилна, хүгжэнэ гэжэ заагаад, хүн зоной дунда холбоо байгуулха зэбсэг гэжэ тодорхойлһон байна бшуу.

Ломоносовой оюун бэлиг олон һалаатай, тэрэнэй хэһэн хэрэг, ажалайнь хараа түсэбүүд үргэн далайсатай байһан юм. Эрдэм наукын олон һалбаринуудта гүнзэгы удхатай һанамжа дурадхалнуудые оруулһан байдаг. Физикэ, хими, астрономи, механика, минералоги, геологи, философи, литература, поэзи, уран зураг тушаа зохёолнуудые бэшэһэн, өөрынгөө һанамжануудые хэлэһэн байдаг. Эрдэм наукада онсо үүргэ дүүргэдэг байбашье, гүрэнэй ехэ ажал ябуулагша болоо: гимнази, университет, химическэ лаборатори, географическа департамент хүтэлбэрилэгшэ байхаһаа гадна, Московско университедэй эхи табигшадай нэгэн, үүсхэлшэ болоһон байна.

Михаил Васильевич Ломоносовой эрдэм наукын ба ниитын баатаршалга удаадахи үеын хүнүүдээр тэмдэглэгдэһэн байна. Ородой эрхим хүнүүд Ломоносовһоо һуралсажа, тэрээндэ баяр баясхалан хүргэдэг. А. С. Пушкинай тодоор хэлэһэнэй ёһоор, Ломоносов «манай түрүүшын университет» болоһон, эрдэм наука ба соёл культурын түрүү үзэлтэ хүнүүдтэ ехэ нүлөө үзүүлһэн юм. Ородой революционер-демократууд Белинский, Герцен, Чернышевский, Добролюбов тэрэнэй философско, гэгээрэлэй ухаан бодолые үргэлжэлүүлһэн байна. Тэдэнэр наукын энэ революционерые үндэрөөр сэгнээ. Белинский М. В. Ломоносовые агуу ехэ эрдэмтэн гэжэ тоолодог байһан. «Ломоносов эрдэм наукада дурлаха зуураа, Эхэ оронойнгоо аша туһа тухай бодомжолдог, энхэрэн оролдодог байгаа»,—гэжэ Чернышевский заалһан юм. Михаил Васильевич Ломоносовой хэһэн хэрэг ба ухаан бодолые эрдэмтэд мүнөө үндэрөөр сэгнээ: академик С. И. Вавилов болон бусадшье Ломоносовой ажал ябуулга тухай магтаалай үгэнүүдые бэшэһэн байха.

М. В. Ломоносовой алдарта үг заншалые Росси түрүү үзэл бодолто ажал ябуулагшад саашадань үргэлжэлүүлээ. Ломоносовой ажал хэрэг Белинскиин, Герценэй, Добролюбовай, Бутлеровай, Сеченовэй, Тимирязевай, Менделеевэй, Павлов болон бусадай ажал ябуулгада нилээд ехэ нүлөө үзүүлһэн байна.

Совет эрдэмтэд — Ломоносовой уг залгамжалагшад мүн гээшэ. Эхэ оронойнгоо аша туһые хаража, Эсэгэ оронойнгоо алдар солые дээрэ үргэхэ, байгаалиин туйлай ехэ баялигуудые зүбөөр хэрэглэхэ, арадайнгаа ажабайдал, соёл культурые һайжаруулха гэһэн Ломоносовой һанал бодолнууд Россида Совет засагай тогтоһоной удаа бүрин хүсэдөөр бэелүүлэгдэжэ эхилээ.

Манай арад Михаил Васильевич Ломоносовой түрэһөөр 261 жэлэй ой тэмдэглэхэдээ, тэрэнэй удха түгэлдэр, уран хурса зохёолнуудтань хандана.

Совет эрдэмтэд теоретическэ ажал ябуулгаа бодото ажал хүдэлмэритэй холбон, арадай ажахын эрилтэнүүдтэй тааралдуулан, социалис Эхэ оронойнгоо аша туһада, коммунизм байгуулгада эрдэм наукые зорюулна.

Н. НАЗАРОВ,
философиин эрдэмэй кандидат.

Шэнэ ном

ПАРТИЙНА ЭДЭБХИТЫН ДЭБТЭР

Политическэ литературын хэблэл 1972 оной «Партийна эдэбхитын тэмдэглэл хэхэ дэбтэр» гэжэ ном хэблэн гаргаба.

Тэрэ дэбтэрэй нэгэ бүлэгынь хадаа СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулагданхай. В. И. Ленинэй «СССР байгуулха тухай» бэшэгһээ, үндэһэ яһанай илгаа гаргагшадтай тэмсэхэ тухай, мүн «Национальностьнууд тухай гү, али «автономизаци» тухай асуудалда зорюулан» гэһэн тэмдэглэлнүүдһээ абтаһан үгэнүүд энэ бүлэгтэ оруулагданхай. Соведүүдэй Бүхэсоюзна нэгэдэхи съездын деклараци, съездын түгэсхэлдэ М. И. Калининай хэлэһэн үгэ хэблэгдэнхэй.

Хармаандаа хээд ябамаар энээхэн ном сооһоо уншагша өөртөө хэрэгтэй шухала олон тоо, мэдээнүүдые олохо байха. Тэдэ тоонууд хадаа юһэдэхи табан жэлэй туршада промышленностиин, хүдөө ажахын, транспортын, хэлхээ холбооной, капитальна барилгын, соёл гэгээрэлэй али зэргээр хүгжэхэ тухай, совет арадай материальна ажаһуудалай ямараар һайжарха тухай хөөрэжэ үгэхэ байна бшуу.

«Советскэ Союзай Коммунис парти» гэһэн бүлэг дотор партиин Устав, КПСС-эй зэргые харуулһан мэдээнүүд, партиин хүтэлбэрилхы органуудай бүридэл оруулагданхай. Партиин хүдэлмэриин асуудалаар зүбшэлнүүд горитой һуури эзэлнэ.

«Дэлхэйн коммунис хүдэлөөн», «Эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө, арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанги байдалай түлөө», «Империализм гээшэ арадуудай, ниитын дэбжэлтын дайсан мүн», «Кризисүүдэй ба хүдэлмэригүйдэлгын абарга соо» гэһэн бүлэгүүд тус дэбтэр соо бии.

(ТАСС-ай корр).

Карачаево-Черкесскэ Автономито область һаяхан 50 наһаяа гүйсэбэ. Урдань үгытэй ядуу, өөрын [illegible] бололондо дарагдажа байһан эндэхи зон мүнөө жаргалта һайхан ажабайдалтай болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: областиин эгээл хүгжэнги промышленна түбүүдэй нэгэн болохо Черкесскэ химическэ заводой карбамидиа дабирхайн цех соо.

ТАСС-ай фотохронико.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

ЭЭЛЖЭЭТЭ ҺУРАЛСАЛ

Ажалшадай депутадуудай сельскэ ба сомоной Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй һургуули Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай гүйсэдкомдо нёдондо жэл эмхидхэгдэһэн юм. Тэрэ сагһаа хойшо һургуули тусхай графигай ёһоор таһалгарягүй ажалладаг.

Сельскэ болон сомоной Соведүүдэй түрүүлэгшэнэр, секретарьнарай хабаадаһан ээлжээтэ һуралсал һая болоо. Сугларагшад хэдэн лекци, элидхэл шагнаа. Аймсоведэй секретарь Ф. Н. Тугаринов Соведүүдэй эмхидхэлэй хүдэлмэри тухай, главна нотариус Алексеева нотариальна хэрэг тухай хөөрөө. Аймагай прокурор Ю. Б. Цыренжапова мүн лэ лекци уншаһан байна.

Сугларагшад хэшээлэй һүүлээр Загарайн аймаг ошожо, тэндэхи сельсоведүүдэй хүдэлмэритэй танилсаа, дүй дүршэлөө андалдаа.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ЗОРИЛГОЁО ЗҮБШЭБЭ

Эрхирэгэй совхозой ахалагша хонишон Цырен-Дулма Дармаевагай даадаг отарада тээмэндэ совхозой хонишодой хамтын суглаан боложо, эндэ тус ажахын главна зоотехник А. А. Тулусоев үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд, мүн байгша оной зорилгонууд тухай дэлгэрэнгы элидхэл хээ.

Суглаанда хабаадалсаһан отделениин зоотехнигүүд, ветеринарнууд, ахалагша хонишод үгэ хэлэхэдээ, гол түлэб нарай хурьгадые үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлхэ, абаһан уялга, түсэбөө заабол дүүргэхэ тухай онсо анхаралаа хандуулһан байна. Энээнэй һүүлээр хонишод дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан байна.

Загарайн аймаг. **Г. БАЗАРЖАПОВ.**

ЗАЛУУШУУЛАЙ ГОМДОЛ

Сагай ошохо бүри манай ороной ажалшадай ажабайдал һайн боложо байна. КПСС-эй XXIV съезд арад зоной ажабайдал бүри һайжаруулха талаар ехэ хэмжээнүүдые хараалаа һэн.

Тээд Зэдын аймагай «Октябрьский» совхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалда анхаралаа багаар табина. Энэ совхоз республика дотороо томохон ажахынуудай нэгэн юм. Гэбэшье ажалшадай һуудал байдалай хэрэглэмжэ хангаха комбинат гү, али мастерской совхозой түб һууринда үгы байһаар.

Мүнөөнэй залуу зон ажалдаа һайнаар хандаад, хүдэлмэриин һүүлээр үһөө заһуулаад, бэедээ таарууу хубсаһа үмдөөд сүлөөтэй сагаа үнгэргэхэ дуратай байдаг ха юм. Мүн тиихэдэ фото-зураг бүүлгадаг мастершье эндэ байхагүй.

Совхозой хүдэлмэришэд, илангаяа залуушуул Дэрэстэй тосхондо арад зоной хэрэглэмжэ хангаха комбинат гү, али мастерской бии болгохо гэһэн эрилтэ совхозой, мүн аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэдэй урда табина.

Б. ДАМБАЕВ.

ХИЛЫН саанаһаа — РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

БАТА ХАНИ БАРИСААНАЙ ДУРАСХААЛ

[...]ЛААН-БААТАР. (ТАСС). [...]-Баатар хотын гол талмай[...]ай нэгэндэ тусхай табсан дээ[...] танк-памятник табигданхай [...]аг. 44-дэхи танкова полкын [...]элдэ оролсоһон «Хубисхалта [...]» гэжэ дайшалхы машинын [...]аһаа Берлин хүрэтэр дабша[...] маршрут тэрэ памятник дээрэ [...]нхай. Алдаршаһан полкын [...]эдэй дайшалхы баатаршал[...]ынь Советскэ Союзай, Монгол ороной сэрэгэй найман орденоор тэмдэглэгдэнхэй.

«Хубисхалта Монгол» гэжэ танкова колоннын эмхидхэгдэһэн түүхэнь һонирхолтой юм. Гушан жэлэй урда тээ МНР-эй Бага Хуралай шиидхэбэреэр Совет Армида бэлэг болгогдохо «Хубисхалта Монгол» гэжэ танкова колонно бүтээхын тула мүнгэ суглуулха бүгэдэ ниитын хүдэлөөн ороной ажалшадай дунда дэлгэрбэ. Малшад, хүдэлмэришэд, арадай интеллигенци богонихон болзор соо хэдэн миллион түхэриг һайн дураараа суглуулаад, тэрэ мүнгөөрөө танкова колонно бүтээлгэһэн байгаа.

Гитлеровскэ Германитай совет арадай тулалдаһан Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ Монгол ороной ажалшадай суглуулһан мүнгөөр «Монгол арад» гэжэ авиационно эскадрили мүн лэ бүтээгдэһэн, нилээд олон морид, дулаан хубсаһан, эдеэ хоолой зүйлнүүд Совет Армиин сэрэгшэдтэ бэлэглэгдэһэн юм.

«Үнэн» газетэ энэ түүхэтэ ойе тэмдэглэн, СССР-эй ба МНР-эй аха дүү арадуудай заншалта хани барисаанай, эбдэршэгүй бата харилсаа холбооной эдэ гайхамшаг хуудаһануудай нэгэн тухай хөөрэһэн статья, фото-зураг тунхаглаба.

[...]ани барисаанай бүлгэм байгуулагдаа

[...]АККА. (ТАСС). «Бангла де[...] Советскэ Союзай арадуудай [...]ндын хани барисаанай бүл[...]шэнээр байгуулагдаад, тэрэ[...] гүйсэдхэхэ комитедэй түрүү[...] заседани эндэ болоо. [...]англа дешэй ба Советскэ Сою[...] арадуудай хоорондын хани ба[...]е хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ [...]улга — тус бүлгэмэй гол зо[...] болоно.

[...]англа дешэй премьер-министрэй захирамта

[...]АККА. (ТАСС). Газар [...]дээр хэрэглэһэнэй түлөө [...]адаг бүхы түлбэрине, тэрэ [...]до үри шэрииүүдые бо[...]лха тухай Бангла дешэй [...]мьер-министр Муджибур [...]ман соносхоо. Правительст[...] заседани дээрэ абтаһан энэ [...]дхэбэри хадаа арендын түл[...]итэй холбоотой сүүдэй али [...]ы хэрэгүүдые мүн лэ бо[...]улха ябадал хараална.

Индохитадай фронтнууд дээрэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай патриодуудай дайшалхы ябуулга улам эршэмтэй шанга боложо байнхай. Сайгоной сэрэгэй командованиин мэдэрһэнэй ёһоор, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд һүүлэй 48 часай турша соо ороной элдэб районуудта байгаа американ ба сайгон сэрэгүүдтэ эсэргүү 80 сохилто хээ. Энээн тухай АФП агентство Сайгонһоо мэдээсэбэ. «Сүлөөлэлгэ» гэжэ хэблэлэй агентствын дамжуулһанай ёһоор, эндэхи патриодууд байлдаануудай үедэ дайсанай ротые хүлһөөнь буулгаһан, сэрэгэй хоёр судна уһа руу шэнгээһэн байна. Чавинь провинцида (Меконг мүрэнэй адагта) байһан Урда Вьетнамай сэрэгүүд НВСОЮВ-ай подразделенинүүдэй шанга сохилтонуудтай дайралдаа. Тайнинь провинцидахи дайсанай баазада байһан хоёр бензохранилищи патриодуудаар үгы хэгдээ.

Тэрэшэлэн үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда Урда Лаосой патриодуудай хэһэн дайшалхы ябуулгануудай дүнгүүд тухай тус агентство мэдээсэбэ. Эдэнэр дайсанай 1000 гаран солдат ба офицернүүдые хүлһөөнь буулгаһан, олон тоото сэрэгэй техникэ буляан абаһан гү, али үгы хэһэн байна.

АЛЖИРАЙ ХҮДӨӨ НЮТАГТАХИ ХУБИЛАЛТАНУУД

АЛЖИР. (ТАСС). «Газар хадаа тэрэниие элдүүрилдэг хүнэй мэдэлдэ байха зэргэтэй»,—гэжэ АНДР-эй Революционно соведэй түрүүлэгшэ Х. Бумедьенэй гар табиһан, аграрна революци бэелүүлхэ тухай указ соо хэлэгдэнэ.

Энэ указтай зохилдуулан, газар элдүүрилдэггүй, үйлэдбэридэ хабаададаггүй хүнүүдэй газар эдлэхэ эрхэ болюулагдана. Газарай хэмжээн тэрэниие ашагладаг бүлын олзо оршо хангахаар лэ хизаарлагдана. Таряашадай газар, ажалайнгаа үрые ашаглаха эрхэ гүрэнэй зүгһөө хангагдана, газаргүй таряашадта сүлөө газар, мүн гэ зөөри үгтэнэ, таряашадай нэгэдэлнүүдые байгуулха ябадал дэмжэгдэнэ.

А. ДЭВИСЫЕ СҮЛӨӨЛХЫН ТҮЛӨӨ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Аме[...]ын эрэлхэг патриот, залуу [...]ммунистка Анджела Дэвисые [...]лөөлхын түлөө бүгэдэ арадай [...]дэлөөн Холбоото Штадуудта улам үргэдэжэ байна. Анджела Дэвисэй түрэһэн январиин 26-най үдэр түрүү үзэлтэй бүхы Америкэ хаһа патриоткые хамгаалха арад ниитын жагсаалнуудые үнгэргэхэ, буруушаалгын митингнүүд болон тэмсэл эмхидхэхэ гэжэ бэлдэжэ байна.

ЕВРОПОДО АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ САХИХЫН ТҮЛӨӨ

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС). Европын 27 оронуудһаа ерэһэн олониитын түлөөлэгшэдэй консультативна уулзалга январиин 13-да эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Энэ уулзалгада Советскэ Союзай делегаци хабаадалсаа, тэрэниие Европодо аюулгүй байдал сахихын түлөө совет комитедэй түрүүлэгшэ А. П. Шитиков толгойлоо.

Консультативна уулзалгада хабаадагшад Европын аюулгүй байдал сахихын ба харилсаа холбоо байгуулхын түлөө тэмсэдэг ниитын хүсэнүүдэй ассамблей зарлаха тушаа үүсхэлтэ комитет байгуулаа. Энэ комитет мэдүүлгэ тунхаглаа.

Бельгиин олониитын бүлэг ажал ябуулагшадай уряалаар январиин 11, 12, 13-да Брюссельдэ сугларжа, Европын 27 оронуудһаа ерэһэн ниитын ба политическэ элдэб хүдэлөөнэй, организацинуудай түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн элдэб политическэ ба үзэл сурталай хараа бодолтой, шажан мүргэлэй үзэлтэй ажал ябуулагшад хадаа аюулгүй байдал сахихын ба харилсаа холбоо байгуулхын түлөө Европын олониитын түлөөлэгшэдэй ассамблейе 1972 оной июниин 2-һоо 5 болотор Брюссельдэ үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри абаба.

Энэ жэлэй июньдэ зарлагдаха ассамблейн тон шэнэ шэнжэ шанарынь юун дээрэһээ харагдахаб гэхэдэ, тэрэ хадаа Европодохи байдалые һуларуулхын ба харилсаа холбоо байгуулхын түлөө тэмсэдэг бүхы политическэ, ниитын хүсэнүүдые адли тэгшэ эрхэтэй байлгын үндэһэ һуури дээрэ ассамблейдэ хабаадахыень уряална.

Ассамблейн программа, хүдэлмэриин гурим тодорхойлхо талаар хамтааран ажал ябуулгаяа эрхилээ гэһэн уряатайгаар эдэ бүхы хүсэнүүдтэ, тэдэнэй правительствануудта, түлөөлэгдэнхэйшье, үгышье һаань хамаагүй, бидэ хандана бди.

Элдэб политическэ партинуудта, профсоюзай ба ниитын организацинуудта хабаададаг эрэшүүлдэ, эхэнэрнүүдтэ, залуушуулда, церквиин түлөөлэгшэдтэ, парламентнуудай гэшүүдтэ, аралжаа наймаашадта, эрдэмтэд ба соёлой ажал ябуулагшадта, журналистнуудта, Европын амгалан тайбан ерээдүйнь түлөө тэмсэхээр бэлэн байһан бүхы хүнүүдтэ бидэ хандана бди.

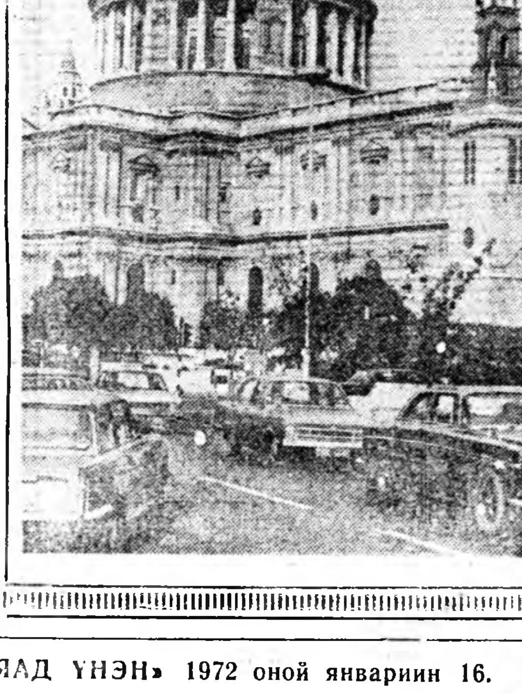
Эб найрамдалта, аюулгүй байдалтай ба харилсаа холбоотой Европын түлөө!

АНГОЛЫН ПАТРИОДУУДАЙ АМЖАЛТА

КАИР. (ТАСС). Анголын арад зон Португалиин колонизаторнуудтай 11 жэлэй турша соо тэмсэн, шэнэ шэнэ илалтануудые туйлажа байна гэжэ Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй (МПЛА) түрүүлэгшэ Агостиньо Нето ОСНАА-гай Каиртахи конференци дээрэ мэдүүлбэ. Анголын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд сэрэгэй ба политическэ үүсхэл гартаа абанхай байһаар. МПЛА мүнөө 1 миллион хүн зонтой, 500 мянган дүрбэлжэн метр газартай районие мэдэлдээ барижа байдаг. Анголын сүлөөлэгдэһэн районуудта шэнэ байдал эмхидхэгдэжэ эхилээ, предприятинууд хүдэлнэ, һургуулинууд нээгдэнхэй, хүн зондо түлөөһэгүй медицинскэ туһаламжа үзүүлэгдэнэ. Экономикын талаар хэлэбэл, кооперативуудые эмхидхэн байгуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Хүдэлмэришэд ба таряашад социализм байгуулха һуралсал гарана гэжэ тэрэ хэлэнэ. «Социализм гээшэ манай ороной хүгжэхэ эрхим зам болоно» гэжэ А. Нето тусхайлан тэмдэглэбэ. Сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалтай болохын түлөө тэмсэлдэнь Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай үзүүлдэг аха дүү ёһоной туһаламжые Анголын арад зон тон үндэрөөр сэгнэнэ гэжэ А. Нето мэдүүлбэ.

МАЛЬТЫН СЭХЭ ШУУД ХАРАА БОДОЛ

ЛОНДОН. (ТАСС). Англиин сэрэгүүд январиин 15-най һүүлээр — премьер-министр Минтоффой кабинедэй тогтооһон болзорой һүүлээр — Мальтда үлөө һаа, тэдэниие хуули буса, эзэмдэлгын хүсэнүүд гэжэ тоолохо байха. Мальтын правительствын тусхай түлөөлэгшэ иигэжэ уридшалан һануулба.



Англи. Гэгээн Павелай һүмэ Лондон хотын эгээл мэдээжэ томо гэрнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог юм. Һүмын үндэрынь 111 метр болодог. Тэрэ гансашье Англиин бэшэ, мүн бүхы дэлхэйн архитектурын үнэтэ бүтээлнүүдэй нэгэн боложо үлэнхэй.

ТАСС-ай фотохронико.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

„ХААНАЙ БЭРИ“ —БУРЯАДАЙ СЦЕНЭ ДЭЭРЭ

Удхынгаа талаар түгэлдэр,ород арадай дуунуудай ирагуу хүгжэм шэнгээһэн энэ оперо үнинһөө хойшо суурхаһан юм. Энэмнай хэнэй бүтээһэн зохёол бэ гэхэдэ, ородой агуу композитор Н. А. Римский-Корсаковой бэшэһэн «Хаанай бэри» гэһэн оперо болоно. Уран һайхан образуудтай, хүнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ хүгжэмтэй энэ оперые совет театрнууд табижа эхилээ.

Манай Буряадай гүрэнэй оперо, баледэй театрай коллектив бэлигтэ энэ оперые өөрынгөө репертуарта оруулжа, театрта дуратайшуулые ехэтэ баясуулба.

Энэ оперые шагнагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба. Энэ оперые залуу режиссер Г. Майорова табяа. Мэдээжэ артистнууд Ю. Данилова, И. Кузьмина, А. Аммонова, Д. Дашиев, Н. Панчуков, Д. Кыштымова гэгшэдэй дуулахые шагнагшад анхаралтайгаар угтаа.

Уран зураашa А. Тимин оперые ехэ гоёор шэмэглээ.

Зүжэг соо харуулагдаһан хэдэн үзэгдэлнүүд хараагшадта тон һайнаар хадуугдана. Энэнь юуб гэхэдэ, Любаша (Ю. Данилова) Бомели (Н. Панчуков) хоёрой уулзалга илангаяа зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэнэ. Тиихэдэ гурбадахи үйлын түгэсхэл ехэ һонин байна. Хаанай бэри болохоор шэлэгдэһэн Марфа басаганай ролие артистка И. Кузьмина этигэмээр, үнэн зүрхэ сэдьхэлһээ наадажа шадана.

Энэ бэлигтэ оперые манайхин өөһэдынгөө сценэ дээрэ табихадаа, ехээр оролдоо гэжэ абаһаар ойлгосотой ааб даа. Тиибэшье хэдэн дутуу дунданууд тухай эндэ хэлэнгүй гаража болохогүй гээд һанагдана. Режиссер Г. Майорова зүжэгые табиха хэрэгтэ өөрын онсо талаһаа хандаһан байна. Энэ опермнай үшөө Римский-Корсаковой өөрын партитуратай байһан ха юм. Режиссер бүхэн зүжэг табилгые өөрынхеэрээ шиидхэхэ ёһотой юм ааб даа. Зүгөөр агуу композиторай тиихэдэ зааһан, өөрынь үгэһэн ёһо гуримһаа дан ехээр хэлбэржэ гарахада, муушаг аа гү гээд һанагдана. Түрүүшээр харахада, эдэ дутуу дунданууд жэжэ юумэнүүд шэнги. Жэшээлхэдэ, «Яр хмель» гэжэ хатар дуунай сценэ ехээр хубилгагдаһан байна. Тиихэдэ хоёрдохи үйлын түгэсхэлдэ опричнигууд тад ондоо тээһээ гаража ерэнэ. Эдэ жэжэ божо гэжэ һанагдаһан дутуу дунданууд зүжэгые һайн болгоно бэшэ, харин муудуулна ха юм. Жэшээлхэдэ, түрүүшын үйлын эхиндэ иимэ юумэн үзэгдэнэ. Боярин Григорий Грязной бодолгото болон һууна. Тэрэнэй досоо инаг дуран атаа жүтөөн хоёр тэмсэнэ. Агуу композитор Римский-Корсаковой оперын ёһоор, боярин Грязной бодолгото болон сонхын хажууда зогсохо ёһотой юм. Һуугаад гү, али зогсоод дуулахада—алиниинь дээрэб? Энэшье мэдээжэ ааб даа.

Мүн артист А. Аммонов боярин Грязнойн ролие гүйсэдхэхэдөө, дан үлүүсэ хүлгүүгээр наадана хаш. Тиихэдэ шанга, ирагуу хоолойтой артистка Ю. Данилова Любашын аринуудые гүйсэдхэхэдөө, ямаршьеб нэгэ хорон үһөөтэй хүнэй дуулаһан маяг үзүүлнэ. Любаша гээшэмнай үнэн дээрээ зобожо ябаһан хүн. Эдэ бүгэдэ жэжэ божо гэгдэһэн дутуу дунданууд оперын бүри хүсэтэйгөөр зэдэлхэ байһанда һаалта хэнэ хаш.

Амжалтанууд бии. Марфын ролие гүйсэдхэһэн артистка И. Кузьмина уян сэдьхэлтэй басаганай хуби заяае зүрхэ хүдэлгэмөөр харуулжа шадаа. Тиихэдэ артист Д. Дашиев Иван Лыковэй ариие гоёор гүйсэдхөө.

Олон хүнүүдэй хабаадалгатай сценэнүүд, манай һанахада, нэгэ талаһаа этигэмэ бэшэ аа гү? Опричнигууд болон арад зоной түлөөлэгшэд олоороо сценэ дээрэ гаража ерээд, хаанашье, хэнэйшье байһаниинь мэдэхын аргагүйгөөр худхаршана. Опричнигуудай рольнуудые гүйсэдхэһэн артистнууд дан үнгэрмөөр сценэ дээгүүр гүйлдэжэ, дан шангаар стол ёборно, тулгуураараа шала тоншоно. Тиихэдэ артистнуудай үмдэһэн хубсаһанууд үлүүсэ гоё, шэнэ жэлэй ёлкодо ерэһэн хүнүүдэй костюмуудые һануулна.

Режиссерой оролдолго эндэ ехэ юумэ ааб даа. Зүгөөр энэ оперые анхан табидаг байһан ёһо гуримһаань холо болгоходо, тиимэшье үлүү болоһон юумэниинь харагданагүйл. Оперые сценэ дээрэ табихын урда тээ һайнаар бодожо үзэхөөр байгаа хаш даа.

Хэды тиибэшье, алдуу дутуунуудтай байбашье, «Хаанай бэри» гэһэн оперо шагнагшадай зүгһөө нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа гэжэ дээрэ дурдаа һэмди. Хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэл юун эзэлнэб гэхэдэ, оперын хүгжэм ород арадай аман зохёолой айхабтар баян абдарһаа эхитэй байна бшуу. Тиихэдэ рольнуудые гүйсэдхэһэн олонхи артистнуудай наадалга, дуунуудые, аринуудые гүйсэдхэлгэ ехэ һайн.

Дээрэ дурдагдаһан хэдыхэн алдуу дутуунуудые театрай коллектив дары түргэн усадхажа, агуу композиторай оперые хуушанайнь ёһо гуримһаа ехэ хэлбэрингүйгөөр табибал, амжалта түйлаха байһаниинь дамжаггүй.

О. КУНИЦЫН,

СЭЛЭНГЫН УҺА ШЭНЖЭЛНЭ

Химиин эрдэмэй кандидат В. Т. Богдановай хүтэлбэри доро Эрхүүгэй областиин Лиственичное гэжэ газарһаа гараһан экспедици Сэлэнгэ мүрэн тээшэ шэглэбэ. Сэлэнгэ мүрэнэй уһанай химическэ бүридэлые шэнжэлхэ гэһэн зорилго эрдэмтэд урдаа табяа. Юуб гэхэдэ, Байгал далайда шудхадаг уһанай ехэнхи хубиинь Сэлэнгэ асардаг. Гэхэ зуура Байгалай омолиин түрьһээ хаядаг уургайнь мүн лэ Сэлэнгэ болодог.

Совет-Монгол хилэ дээрэхи Наушки станциһаа Сэлэнгын адаг хүрэтэр унжыһан зайе гидрохимигүүд вездеход-автомашинануудаар гатална. Мүльһэн дорохи уһанай дээжэ олон ондоо газарһаа оло дахин абтаха ёһотой.

Үбэлэй үедэ уһа шэнжэлэлгэ түрүүшынхиеэ эндэ үнгэргэгдэнэ. Байгал далай соо загаһадта таарамжатай зохид байдал тогтоохо хэрэгтэ Сэлэнгэ мүрэнэй уһанай шэнжэлэл ехэ туһа хүргэхэнь лабтай.

А. ГАЙДАЙ.



Үбэлэй сагта ой тайга!
Үзэсхэлэн һайхан даа

П. ЯХНОВЕЦКИЙН фотоэтюд.

ХИЗААР ОРОНОО ШЭНЖЭЛНЭ

Тэрэ гэһээр дүрбэн жэл үнгэрөө. Хүүгэдэй номой долоон хоног үнгэргэгдэжэ байгаа. Авиазаводой профсоюзай хүүгэдэй библиотекын уншагшадтай уулзахаяа уран зохёолшо Дапри Хилтухин ерээ һэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай дүлэтэ харгыгаар ото ябалсажа гараһан уран зохёолшын хөөрэхэ юумэн нилээд ехэ һэн бэзэ.

Уран зохёолшын зохёохы ажал, дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүд тухай Дапри Данилович тон ойлгосотойгоор, зохидоор хөөрэһэнэйнгөө удаа:

— Советскэ Союзай Герой Дарма Жанаев тухай юу мэдэхэбта? Тэрэ авиазаводто хүдэлдэг байһан юм,—гэжэ үхибүүдтэ хандабал даа.

Дарма Жанаев тухай үхибүүд мууса мэдэхэ байшоо.

Тиихэдэнь эдэбхитэд нютагай хүбүүн тухайда материал суглуулха, Герой тухайда дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ гэжэ шиидэбэ. Түрүүшээр А. К. Золотоевой «Буряадай сэрэгшэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнда», Д. Д. Хилтухинай «Герой тухай үгэ», Е. М. Криченивкерэй «Буряадай алтан одонууд» гэжэ номуудые уншаба. Һүүлээрнь тон хэрэгтэй материалнуудые суглуулжа захалаа бэлэй.

Авиазаводой кадрнуудай таһагта, архивта орожо, Дарма Жанаевай хубиинь хэрэгые оложо, намтарыень һайн мэдэхэ болобо. Жанаевые дүтэ таниха, мэдэхэ хүнүүдэй адрес үхибүүд олобо.

Энэ хэрэгтэнь Геройн шагналалай тусхай хуудаһан, намтар, үетэн нүхэдэйнь дурасхаалхөөрөөн үхибүүдтэ туһалһан байха юм. Тингэжэ үхибүүд Григорий Павлович Тумановтай, Д. Д. Хилтухинтай, «Сэрэгшын алдар соло» ба «Буряадай алтан одонууд» гэжэ номуудай автор Е. М. Криченивкертэй хэды дахин уулзажа, хөөрөөень һонирхон шагнаһан, тусхай дэбтэртэ бэшэжэ абаа һэн.

Герой тухайда үетэн нүхэдтөө хөөрэхэ гэжэ эдир эдэбхитэд шиидэбэ. Тиимэһээ «Коммунист, инженер, герой» гэжэ нэрэтэй пионерскэ сбор эмхидхэгдэбэ. Энэ сбортонь уран зохёолшо Дапри Хилтухин байлсажа, Д. Жанаев тухайда дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Библиотекэ соо геройн булан эмхидхэгдэжэ, тэндэнь саг үргэлжэ шэнэ материалнууд орожо байдаг. Тэрэ булангдань Дарма Жанаевичай дүрэ зураг, мүн дайшалхы замыень, баатаршалгыень зураглан харуулһан номууд табигданхай.

Герой тухай материалнуудые суглуулхыень уряалһан хандалга баһа бии. Үхибүүд эндэ бүлэг бүлэгөөрөө, мүн тус тустаа сугларжа, хөөрэлдөөндэ хабаадалсана. «Д. Ж. Жанаев (1907-1945 онууд)» гэжэ тусхай альбомдонь эдэ бүгэдэнь оруулагданхай.

«Эсэгэнэрэймнай хэрэгэй мартагдахагүйн тулада, үхибүүд, материалнуудые суглуулая!» гэһэн уряа тон ехэ удха шанартай. Тэрэ альбомдо шагналайнь тусхай хуудаһанай буулгабари, намтарынь хабсаргагданхай. «Коммунист, инженер, герой» гэжэ хуудаһанда Д. Ж. Жанаевай авиационно заводто хүдэлһые, мүн дайшалхы зам харуулхые оролдоо. «Цалухово шадар болоһон тулалдаан», «Түрүүшын шиидхэбэри», «Одер мүрэн дээрэ», «Берлин орожо ябахадаа» гэһэн Д. Д. Хилтухинай хөөрөө хурлангыгаар хэды хуудаһанда бэшэһэн байна. Һурагша Таня Бочкарева хайшан гэжэ материал суглуулһан тухайгаа бэшэнхэй.

Гадна ехэшүүлые геройн дайшалхы замтай танилсуулхые үхибүүд шиидэһэн байха юм. Ушар тиимэһээ Железнодорожно районой аймгүйсэдкомдо ошожо, авиазаводой тосхоной амаралтын ба соёлой паркда геройн нэрэ үгэхые гуйһан. Уданшьегүй тус парк Д. Ж. Жанаевай нэрэмжэтэ парк болоо һэн.

Библиотекарь Ольга Ильинична Макарчугай ударидадаг эдир эдэбхитэдэй хэһэн һайн һайхан хэрэг ингэжэ дүүрээгүй бэлэй.

Ондоо һайн юумэн гэхэдэ, «Һонирхолтой уулзалгануудай клуб» гэжэ альбом библиотекэдэ эмхидхэгдэнхэй. Городой гайхамшагта хүнүүдтэй үхибүүд саг үргэлжэ эндэ уулзажа, хөөрөөень һонирхон шагнаа. Иимэ уулзалганууд уншагшадта айхабтар туһатай. Юуб гэхэдэ, Улаан-Үдынгөө, Буряад оронойнгоо түүхые мэдэхэ болоно бшуу.

«Һонирхолтой уулзалгануудай клуб» гэжэ альбомэй түрүүшын хуудаһан Улаан-Үдын байгуулагдаһаар 300 жэлэй алдарта ойдо зорюулагданхай. Тон шухаг фотозурагуудаар шэмэглэгдэнхэй.

Улаан-Үдэ урдань ямар байгааб, мүнөө ямар болооб?

Энээн тухайда үндэр наһа... эхэнэр Е. А. Танская үхибү... һонирхолтойгоор хөөрэһэн ба... Тиигэжэ хүндэтэ айлшан М... Танский «Улаан-Үдын урда байдалһаа» гэжэ ном бэлэ... Городой революционно байда... танилсахын тула В. М. Серов... хай номуудые суглуулаа, ... гантайнь — Ольга Василье... Сероватай уулзаа. хөөрөөень ... шархан шагнаа. Мүн Дахау ... концлагериин тамые гаталжа... раһан А. В. Горох гэгшэтэй ... бүүд уулзажа, совет сэрэгш... мүхэшэгүй шанга зоригтой ... һанда, концлагериин тамые... талжа шадаһанда уйдан, омо... хон, бахархан хөөрөөень шаг... Тэрэшэлэн Советскэ Союзай Ге... Игорь Сергеевич Ивановтой ... гэд уулзажа, ехэтэ баясаһан ... на. Мүнөө тэрэ уһан-сэрэгэй ... дэ училищида хүдэлжэ байд...

Эдэ бүгэдэн үхибүүдые хиз... орондоо дурлуулжа һургана, ... юумэ ойлгохо аргатай бол... ёһото совет патриодуудые ... мүүжүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлнэ.

Г. ЕЛИСЕЕВА,
Хүүгэдэй республиканска... библиотекын хүдэлмэрилэгшэ.

ҺААЛИШАНДА—КОМСОМОЛОЙ БИЛЕТ

Татьяна Ефимова — Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан. Тэрэ һаалишанаар хүдэлжэ эхилһээр удааншье болоогүй. Түрүүшынгээ жэл —1969 ондо Т. Ефимова хаража байһан үнеэн бүриһөө 1972 килограмм һү һааһан байна. Удаадахи жэлынь абаһан уялгаяа 115 килограммаар дээшэлүүлһэн юм. Харин һая үнгэрһэн 1971 он соо тэрэ үнеэн бүриһөө 2650 килограмм һү һаагаа.

Эдэ тоонууд жэл бүри һаалишанай дүй дүршэлэй ургажа, шадабариинь дээшэлжэ байһые тэмдэглэнэ.

Тэрэнэй хүдэлмэрилдэг Ягодинска фермын һаалишад ажахы соогоо суутай бшуу. Тиимэһээ залуухан басаган коллективэйнгээ нэрэ түрые үндэрөөр абажа ябахын тула түрүүшын үдэрһөө оролдоһон юм. Үдэр бүри урда үдэрэйхиһөө ехэ һү һааха гэжэ Татьяна хүсэдэг бэлэй. Һанаһан тээшээ эрмэлзэһэн басаганай хүсэл бүрилдэнэ гэжэ бахархан хэлэмээр. Тииһэнэйнгээ ашаар залуу һаалишан үнеэн бүриһөө һааһан һүнэйнгөө хэмжээ жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлнэ.

Таня басаганай ажабайдалда һая баяртай ушар болобо. Түрүү һаалишадай нэгэн Татьяна Ефимовада комсомолой билет барюулагдаа.

Л. СЛЮНКИНА.

Сэлэнгэ.

ТҮРҮҮ ХҮНЭЙ ЗОРИГ

Һаяхан Загида Низамеевнагай табин наһанайнь ойн баярта зорюулһан суглаан Эрхирэгэй совхозой хоёрдохи отделениин клубта болобо. Энэ суглаан дээрэ Загида Низамеевнада совхозой дирекциин, парткомой, профсоюзай рабочкомой Хүндэлэлэй грамота ба үнэтэ бэлэг барюулагдаа. Эндэ суглааршад ута наһа наһалжа, удаан жаргал эдэлхыень тэрээндэ хүсэбэд.

Загида Низамеевна яагаад иимэ хүндэ хайрада хүртэбэ гээшэб? Ушарынь иимэ. Загида Низамеевна Резванова 1940 ондо холын Татарай АССР-һээ манай Буряад орондо нүүжэ ерэһэн байгаа. Шэнэ нютагта нүүжэ ерээд, жэл шахуу болоод байхадань, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн эхилээ бэлэй. Дайнда мордоһон нүхэдэйнгөө түлөө нютагтаа эхэнэрнүүд, үхибүүд ажаллаа һэн. Загида Низамеевна эсэхэ сусахые мэдэнгүй, ямаршье ажалһаа сухарингүй, бүхы шадалаараа хүдэлһэн байна.

Һүүлшын ара... гаран жэлэй туршада энэ эхэнэр Эрхирэгэй совхозой Хуушан-Онохойн һүнэй фермэдэ тугалшанаар хүдэлжэ, абьяастай ажалайнгаа, дүй дүршэлтэй байһанайнгаа ашаар ехэ амжалта түйлаһан юм. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ тугал бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 800—900 граммаар нэмээгээ һэн. Һайн амжалта түйлаһанайнгаа түлөө түлөөһэгүй путёвкоор шагнагдаад, Москва ошожо, Арадай ажахын түйлалтануудай выставкэ хараһан байна.

Долоон үхибүүдые хүн болгожо табиһан ажалша түрүү энэ эхэнэрые Арбижал, Ангир нютагуудай хүн зон, сугтаа хүдэлһэн нүхэдынь хүндэлдэг.

Таби наһа хүрэжэ, пенсидэ гараһан эхэнэр хүл гараа тэниилгэжэ, одоо амарбаб гээд гэртээ һуунагүй. Наһаараа хүдэлжэ, мал ажалай нюуса шэнжые һайнаар ойлгоһон Загида Низамеевна, «һураһан юумэ һураар татуулдаггүй» гэдэгтэл, нарай тугалнуудые даажа абаад, толгой бүриинь ондо оруулхын тулада залуугайхидаа адли шударгы солбоноор ажаллажа байһаар.

Г. БАЗАРЖАПОВ.

«БАЙГАЛ» ЗАМАА ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛБЭ

Республикын баруун аймагуудаар ябажа, концерт, наада харуулжа ябаһанаа «Байгал» ансамбль бусаа һэн. Мүнөө манай ансамблиин 40 хүн зүүн аймагууд, Хориин, Хэжэнгын, Яруунын аймагуудаар ябахаяа гараба.

РСФСР-эй габьяата артист Баир Егоров ансамблиие уран һайханай талаар ударидана. Программадань буряад, ород, монгол дуунууд, хатар танцанууд, сюитэ бии. Жэшээнь, Б. Ямпиловай Ленин тухай дуун, Монголой композитор Батсүхын «Гайхамаар» гэжэ дууе хүн зон ехэ халуунаар угтана. Залуушуулай, «манай басагад» гэжэ танцануудые, Ж. Батуевай «колхозой сюитые» зон мүн лэ һайхашаан һонирхоно.

Ансамблиин артистнар Хоридо, мүн бэшэшье хэдэн һуурин, тосхонуудаар концерт табяа.

Саашанхи замынь Хэжэнгын малшад, таряашад, модошодто ошохо. Тэндэһээ Яруунын аймагаар ябаха юм.

М. ЕРБАХАЕВА,
«Байгал» ансамблиин хормейстер.

КОЛХОЗНИГУУД ШАЛГАЛТА БАРИБА

Үглөөгүүр. Тамир һууринда абяа шэмээгүй. Жэжэхэн саһан бударна. Тосхоной үйлсөөр нэгэ хүн эртэлэн ажал тээшээ гэшхэлнэ. Тэрэ мүнөөдэр түрүүшынхиеэ гражданска хамгаалгаар хэшээл үнгэргэхэ байгаа. Гражданска хамгаалгаар Хяагтын аймагай «Родина» колхозой штабай хүтэлбэрилэгшөөр тус колхозой түрүүлэгшэ Иван Романович Агафонов томилогдоһон юм. «Добтолгоһоо болон хорото бодосуудһаа хүдөө ажахын үйлэдбэри хайшан гэжэ хамгаалхаб,—гэһэн темээр нүхэр Агафонов һуралсал үнгэргэхэеэ бэлэдхээ.

Юумэн хуу хүсэд бэлэн болоо гээшэ гү? Хүдэлмэриин үдэрэй эхилхэһээ урид бултыень шалгаад байха гэжэ түрүүлэгшэ яараһан байгаа. Хэлхеэ холбоон, радио гэхэ мэтэ хуу һайнаар хүдэлөө һаань, хэшээлнай урагшатай үнгэрхэ юм һэн гэжэ тэрэ бодоно. Гражданска хамгаалгын начальник ниитэ гэмтэлгэһээ колхознигуудаа болон колхозойнгоо зөөри абаржа шадахал зэргэтэй.

Тиихын түлөө колхозник бүхэн 21 часай программа шудалаад, зачёт үгэһэн. Бригада бүридэ «Хүнүүдые ба амитадые радиоактивна бодосуудһаа хамгаалалга»гэһэн темээр һуралсал үнгэргэгдэһэн байна.

Хяагтын аймагай «Родина» колхозой хүдэлмэришэдэй бэлэдхэлые харахаяа аймагай хүтэлбэрилэгшэд, бусад ажахынуудай ГО-гой начальнигууд болон орлогшонор суглараа бшуу.

Һуралсалай эхилхэ саг тулажа ерэбэ. Гражданска хамгаалгаар бэлэдхэлээ кохознигуудай сугларагшадта харуулхаар бэлэн байһан тухай нүхэр И. Р. Агафонов мэдүүлбэ.

Шэмээгүй байдалые телефоной наяраан хүдэлгэбэ. ГО-гой аймагай түбэй штабай начальнигай даабариие Иван Романович анхаралтайгаар дэбтэртээ тэмдэглэбэ.

«Булимтарагшадай добтолһонтой дашарамдуулан, улад зониие, адууһа мал, талха таряа хамгаалха хэрэг гараа...», — гээд начальник элидхэбэ. Иимэ даабари абаад, командануудые дары тэрэнээ дүүргэхэеэ яараба. Колхоздо эмхидхэгдэһэн штабай хүдэлмэришэд үгтэһэн даалгабариин ямар шанартайгаар дүүргэгдэжэ байһые шалгана.

Нэгэ хэды болоһон хойно «Агаарта аюул» гэһэн соноордомо дохёо радиогоор дуулдаадхиба. И. Р. Агафонов штабай начальник А. Н. Зимиревтэ хандажа, агаарай тревого тухай колхозой отделени, бригада, фермэ, отара бүхэндэ дуулгахыень захирба. Агаарта тохёолдоһон аюулһаа амиды юумые абарха ябадал хүн зоной өөһэдынь түргэнһөө, шадабариһаа ехээр дулдыдадаг. Харин колхознигууд тус һуралсалдаа анхаралтайгаар хандаһан тула хэхэ ёһотой даабарияа богонихон саг соо дүүргэжэрхинэ. Тэдэнэр аймагай түбэй штабай зүгһөө һайн сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна.

Талада хэбтэһэн орооһо таряа болон ургамал радиоактивна бодосуудһаа хамгаалха талаар колхозой агроном Ф. С. Ворона шадабаритай хүтэлбэрилэгшэ байһанаа харуулаа.

Эбэртэ малай фермэ мүн лэ һайн шанартайгаар хамгаалагдаһан байна. Хорото бодосуудай нэбтэрэн орохоор бишыханшье нүхэ һүбэ малай байрада үзэгдөөгүй. Бухы сонхо, үүдэнүүд, агаарай хоолой гэхэ мэтэ толь, брезентээр хушагданхай, һаалишадай орохо, эдеэ хоол хадагалха газар түхеэрэгдэнхэй байгаа. Малай фермые хорото бодосуудһаа хамгаалха талаар дутуу дунда юумэн үзэгдэбэгүй гэжэ ГО-гой һуралсалые хүтэлбэрилэгшэд тэмдэглэһэн байна.

Энэ фермэ аймаг соогоо түрүүшүүлэй нэгэн юм. КПСС-эй райкомой болон гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг эндэ намилзана.

Һургуули дүүргэжэ, дүнгүүд гаргагдаба. «Родина» колхозой хүдэлмэришэд ГО-гой заабариие һайнаар ойлгожо абаа гэжэ тэмдэглэмээр.

А. МИТРОФАНОВ.

Шэмэрүүн хүйтэн
жабарай
Шэхэ хасар
шэмхээшье һаань,
Хадын түргэн
ташалан руу
Халтиран санаараа
доошоо
Нарһан тужын
дундуур
Ниидэһэндэл
шуумайнаб.



П. БУРМАКИНАЙ фотоэтюд.

БАЯН ОЛЗОТОЙ БУСАНАД

Шэмэрүүн хүйтэн январь һара орошоод, ой тайгада агнуури х... хэдэ бэрхэшэг. Мүнөө хэрмэн, булган, ан гүрөөлнүүдшье ой тайгы... дүлии хүбшэ газарнуудта хоронхой. Тэдэнэй халуун мүрөөр мүн... хэжэ барихын тула ангуушад байгаалиин нилээд олон бэрхэшэ... дабаха ушартай болоно.

Хориин госпромхозой ангуушад энэ сезондо хэзээ хэзээнэйхиһ... баян олзотой. Эдэнэр 18 мянган түхэригтэ ангай арһа тушаах... даабаряа 67 мянганда хүргэһэн байха юм. Хараалагдаһан түсэ... һөө гадуур хэрмэнэй 20 мянган, булганай 20, һолонгын 500 ар... һан гүрэндэ тушаагдаа.

Охотовед Николай Тихонович Лопатинай даадаг Хүрбын участо... гай ангуушад илангаяа шалгараа. Эндэ дүршэлтэй бэрхэ ангууша... олон юм. Тиимэһээ эдэнэр даабариһаа гадуур хэрмэнэй 5 мянга... арһа, булганай 46 арһа гүрэндэ тушааһан байха юм.

Үнинэй ангуушан Василий Андриевский хэрмэнэй 220, булга... най 33 арһа тушаагаа. Тэрэ февралиин 15 болотор ан үшөө олоо... барихые хараална. Энэ участогай ангуушад А. Грязнов, В. Ястребо... гэгшэд сугтаа агнадаг. Тэдэнэр мүнөө булганай 45, хэрмэнэй 40... арһа тушаагаад байна.

Хориин агнууриин ажахын ангуушад ой тайгаһаа баян олзото... бусана.

М. КРАСНОПЕЕВА.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: Түрүү бэшэг. «Манай республикын нэгэ үдэр» — подборко. БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указууд. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Манай Загорск тосхондо» — С. Дурхисанов С. Кучерявенко хоёрой статья. Хилын саанаһаа. Эрлэм техникын һонинууд.

Гурбадахи хуудаһанда: «Э... шубуудые үсхэдэг город бо... хо» — А. Климовэй стат... БурАССР-эй Верховно Сове... Президиумэй Указууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Мүнөө... дэнээр хамта хүдэлнэ» Л. Панковой статья. Элдэб һ... нинууд.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-5..., приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-7..., отделы партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-3..., 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинно бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-03335. Заказ № 1...